

Valsts kase

2023 Valsts kases gada publiskais pārskats

<i>Pārskatā lietotie saīsinājumi</i>	3		
Valsts kases pārvaldnieka ziņojums	4		
Pamatinformācija	5		
Valsts kases darbība 2023. gadā	6		
1. Valsts budžeta izpildē paveiktais	6		
1.1. Valsts budžeta izpildes organizēšana	6		
1.2. Grāmatvedības uzskaitē un pārskati	6		
1.3. Valsts kases pakalpojumi	7		
1.4. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji	8		
1.5. 2024. gadā plānotie pasākumi	9		
2. Valsts parāda un naudas līdzekļu vadībā paveiktais	10		
2.1. Darbības principi un attīstības tendences	10		
2.2. Valsts parāda rādītāji	11		
2.3. Aizņēmšanās pasākumi 2023. gadā	11		
2.4. Krājobligācijas	12		
2.5. Valsts kredītreitings un sadarbības partneru attiecību vadība	12		
2.6. Valsts parāda portfeļa vadība	13		
2.7. Naudas līdzekļu vadība	14		
2.8. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji	14		
2.9. 2024. gadā plānotie pasākumi	15		
3. Valsts aizdevumu un galvojumu vadībā paveiktais	16		
3.1. Situācijas raksturojums un attīstības tendences	16		
3.2. Valsts vārdā sniegtie galvojumi	16		
3.3. Valsts aizdevumi	17		
3.4. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji	18		
3.5. 2024. gadā plānotie pasākumi	18		
4. ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā paveiktais	19		
4.1. Situācijas raksturojums un attīstības tendences	19		
4.2. Sertifikācijas iestādes funkcijas 2014.-2020. gada plānošanas periodā	19		
4.3. Sertifikācijas iestādes funkcijas 2014.-2021. gada Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentam un Norvēģijas finanšu instrumentam	19		
4.4. Grāmatvedības iestādes funkcijas ES fondu 2021.-2027. gada plānošanas periodā	19		
4.5. Maksājuma iestādes funkcijas Šveices sadarbības programmai	19		
4.6. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji	20		
4.7. 2024. gadā plānotie pasākumi	20		
5. Grāmatvedības uzskaites pakalpojuma sniegšanā paveiktais	21		
5.1. Pakalpojuma sniegšana un attīstības tendences	21		
5.2. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji	21		
5.3. 2024. gadā plānotie pasākumi	21		
6. Iestādes pārvaldībā paveiktais	22		
6.1. Valsts kases finansējums un tā izlietojums	22		
6.2. Darba vide	33		
6.3. Personāls un personāla vadība	33		
6.4. Kvalitātes, risku un informācijas drošības pārvaldība	33		
6.5. Iekšējās kontroles sistēma	34		
6.6. Komunikācija ar sabiedrību	34		
6.7. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji	35		
6.8. 2024. gadā plānotie pasākumi	35		

EUR – euro, oficiālā Eiropas Savienības naudas vienība

BI Biznesa inteliģence

Covid-19 Smaga akūtā respiratorā sindroma koronavīrusa 2 (SARS-CoV-2) izraisīta slimība

EFQM Eiropas Kvalitātes vadības fonda izcilības modelis (*European Foundation for Quality Management Excellence model*)

ERAF Eiropas Reģionālās attīstības fonds

ES Eiropas Savienība

EUROSTAT Eiropas Savienības Statistikas birojs

ESF Eiropas Sociālais fonds

IKP Iekšzemes kopprodukts

IKT Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas

KF Kohēzijas fonds

LOK Latvijas Olimpiskā komiteja

NILLTPFN Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršana

SPSGS Starptautiskais publiskā sektora grāmatvedības standarts

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā obligāta atsauce uz Valsts kasi kā datu avotu.

Publikācijā iekļautie dati turpmākajās publikācijās var tikt precizēti. Valsts kase neatbild par zaudējumiem, kas radušies publikācijas lietošanas rezultātā. Šo dokumentu nedrīkst pavairot, izplatīt komerciālos nolūkos vai kā citādi publicēt bez Valsts kases piekrišanas.

© Dizains: SIA "Dizaina stratēģija"

Fokussēšanās uz attīstību un inovācijām, skaidra nākotnes vīzija un mērķtiecīga rīcība, kas balstīta ilgtspējas principos, modernos pakalpojumos, tehnoloģijās un procesu digitālā transformēšanā, ir Valsts kases komandas virzītājspēks. 2023. gadā uzsākām jaunu stratēģisko ciklu, kurā turpināsim realizēt gan pašu iniciētos attīstības projektus, gan Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna investīcijas, nodrošinot nozares mainīgās vides prasības pakalpojumiem, tehnoloģijām un informācijas drošībai.

Virzība sadarbībā ar Valsts kanceleju uz vienotā pakalpojumu centra ieviešanu valsts tiešās pārvaldes atbalsta funkciju tālākai centralizēšanai ir nozīmīgākais no šībrīža projektiem, kas paver iespēju standartizētiem un vienotiem grāmatvedības, personāla lietvedības, finanšu vadības un cilvēkresursu vadības procesiem visā valsts pārvaldē, veicinot efektivitāti, digitalizāciju un valsts līdzekļu optimālu izlietojumu. Tas nozīmē pārmaiņas, kompetenču un prasmju attīstīšanu, atvērtību inovatīvām tendencēm un jaunus izaicinājumus ikvienam – gan darbiniekiem, gan mūsu klientiem.

Līdztekus jau divus gadus nodrošinātajiem ienākošajiem zibmaksājumiem sabiedrības norēķinos ar valsti (maksājumi valsts budžetā dažu sekunžu laikā 24 stundas diennaktī), Valsts kasei pievienojoties Latvijas Bankas uzturētajai zibmaksājumu infrastruktūrai, 2023. gadā veicām pasākumus, lai šī gada aprīlī nodrošinātu arī izejošos zibmaksājumus, tādējādi padarot zibenīgus arī valsts budžeta iestāžu un citu Valsts kases klientu norēķinus ar iedzīvotājiem un uzņēmumiem.

Ieguldīts būtisks darbs procesu plānošanā, lai ministrijas, centrālās iestādes un pašvaldības mēnesi ātrāk nekā iepriekšējos gados iesniegtu Valsts kasē 2023. gada pārskatus. Tādējādi 2025. gada valsts budžeta plānošanas vajadzībām savlaicīgāk nekā līdz šim ir nodrošināta visaptveroša lēmumu pieņemšanai nepieciešamā informācija par budžeta izpildi, valsts aktīviem un saistībām iepriekšējā periodā.

© Foto: Jānis Deīnats (portrets)

2023. gadā sekmīgi noslēdzām valsts parāda un naudas līdzekļu vadības procesa optimizāciju, transformējot to digitāli, izveidojot biznesa inteliģences risinājumus analītiskās informācijas un operatīvo datu apstrādei un pieejamībai finanšu vadības lēmumu pieņemšanai valsts parāda un naudas līdzekļu vadības jomā, būtiski samazinot informācijas apkopošanas un apstrādes manuālo darbietilpību, kā arī nodrošinot iesaistīto Valsts kases ekspertu kompetences celšanu biznesa inteliģences risinājumu ilgtspējas nodrošināšanai un turpmākai attīstībai.

Joprojām valdošās ģeopolitiskās spriedzes un paaugstināta finanšu tirgus svārstīguma un nenoteiktības apstākļos, elastīgi pielāgojoties aktuālajai finanšu tirgus situācijai, ar optimāliem nosacījumiem piesaistījām nepieciešamos resursus valsts budžeta deficīta finansēšanai, valsts aizdevumu nodrošināšanai un valsts parāda saistību izpildei. 2023. gadā veicām trīs eiroobligāciju emisijas starptautiskajos finanšu tirgos 2,1 miljarda eiro apmērā, kā arī aktīvi izmantojām iekšējā tirgus kapacitāti un atbalstu, eiroobligāciju papildu laidienus izsolēs piesaistot 1,1 miljardu eiro.

2023. gadā sasniegts rekordliels iedzīvotāju īpašumā esošo krājobligāciju apjoms – 253 miljoni eiro. Finanšu tirgus tendencēm atbilstoši un izdevīgas procentu likmes, iegādes ērtums modernizētā vietnē www.krajobligacijas.lv, valsts garantēta ieguldījumu drošība un ar nodokļiem neapliekamie procenti veicināja iedzīvotāju interesi un pieprasījumu pēc krājobligācijām. Ir patiesi gandarījums, ka iedzīvotāju uzticība šim ieguldījumu instrumentam palielinās un krājobligāciju investoru loks stabili paplašinās.

Vienmēr tiecoties uz visaugstākajiem kvalitātes standartiem gan sniegtajos pakalpojumos, gan attīstības izaicinājumos un ikdienas pienākumos, patiesi lepojos ar savas komandas sniegumu un izsaku pateicību ikvienam darbiniekam par paveikto, klientiem un sadarbības partneriem – par mūsu centieni izpratni un atbalstu!

Kaspars Āboliņš
Valsts kases pārvaldnieks

Rīgā, 2024. gada 7. maijā

Pamatinformācija

Juridiskais statuss

Valsts kase ir Finanšu ministrijas pakļautībā esoša tiesās pārvaldes iestāde, kuras darbības mērķis ir efektīva valsts pārvaldes funkciju īstenošana valsts finanšu vadības jomā. Valsts kases juridisko statusu, funkcijas, uzdevumus, kompetenci un tiesības nosaka Ministru kabineta 2004. gada 3. augusta noteikumi *Valsts kases nolikums*.

Galvenās funkcijas

- 1) valsts budžeta izpildes un finanšu uzskaites organizēšana;
- 2) asignejumu piešķiršana un maksājumu veikšana no valsts budžeta ieņēmumiem;
- 3) valsts parāda un naudas līdzekļu vadība;
- 4) normatīvajos aktos noteikto ES fondu un citu ārvalstu finanšu palīdzības instrumentu finanšu vadība.

Darbības stratēģija 2023.-2026. gadam

fokusējas:

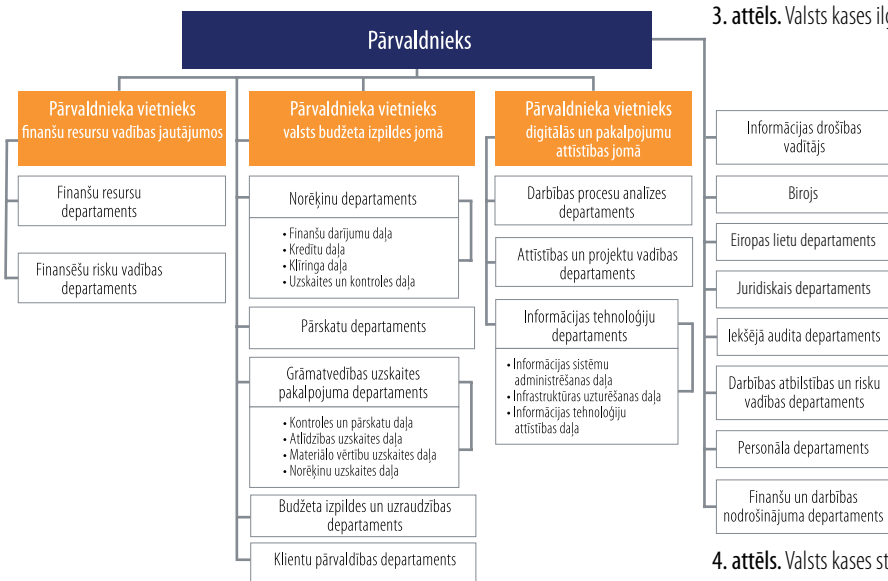
- 1) ilgtspējīgas attīstības principos;
- 2) modernos pakalpojumos un tehnoloģijās;
- 3) procesu tālākā digitālā transformēšanā.

1. attēls. Valsts kases darbības stratēģijas ietvars

2. attēls. Valsts kases attīstības ietvars

Ilgtspēja

Pamatojoties uz ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem, Valsts kase, plānojot pakalpojumu un funkciju attīstību, būtisku lomu piešķir ilgtspējas aspektiem, nosakot ilgtspējīgas attīstības mērķus finanšu resursu pārvaldībā, valsts budžeta vadībā un iestādes atbalsta procesu un ES fondu vadībā.

Zaļā domāšana (Vīde)	Ieguldījums klientu un darbinieku digitālajā pratībā	Korporatīvā pārvaldība
<ul style="list-style-type: none"> - Veicināt ilgtspējas mērķu sasniegšanu: • iestādes pamatdarbībā; • ar izstrādātajiem risinājumiem; - veicināt energoefektivitāti un mūsdienu darba vides modeli. 	<ul style="list-style-type: none"> - Būt vēstnešiem, demonstrējot klientiem iespējas mūsdienu tehnoloģiju un datu izmantošanā; - veicināt darbinieku digitālo prasmju attīstību. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nodrošināt labas korporatīvās pārvaldības praksi; - nulles tolerances līmenis pret pārkāpumiem ētikas, krāpšanas un korupcijas jomā.

3. attēls. Valsts kases ilgtspējas ietvars

2023. gadā pārmaiņas Valsts kases struktūrā nav notikušas.

Funkciju un uzdevumu sekmīgai izpildei un vienota lēmuma pieņemšanai 2023. gadā darbu turpināja šādas komitejas:

- 1) Audita komiteja;
- 2) Kredītkomiteja;
- 3) Krīzes pārvaldības komiteja;
- 4) Kvalitātes un risku vadības komiteja;
- 5) Parāda un naudas līdzekļu vadības komiteja;
- 6) Resursu likviditātes komiteja;
- 7) Vadības komiteja;
- 8) Valsts budžeta grāmatvedības uzskaites komiteja.

4. attēls. Valsts kases struktūra 2023. gada beigās

1. Valsts budžeta izpildē paveiktais

Darbības virziena mērķis

Nodrošināt efektīvu un saimniecisku valsts budžeta izpildi un Valsts kases sniegto pakalpojumu atbilstību labākajai finanšu vadības praksei.

1.1. Valsts budžeta izpildes organizēšana

Valsts kase valsts finanšu vadības cikla ietvaros organizē valsts budžeta izpildi, nosaka vispārējās valdības grāmatvedības uzskaites prasības un kārto valsts budžeta finanšu uzskaiti. Valsts budžeta izpildi organizē vienotā naudas līdzekļu konta ietvaros, kas pasaules praksē atzīta par efektīvāko finanšu vadības nodrošināšanas metodi.

Budžeta izpildes pakalpojumus Valsts kase klientiem nodrošina elektronisko pakalpojumu veidā: piešķir asignējumus un dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem, sniedz maksājumu pakalpojumus, nodrošina valsts un pašvaldību budžetu izpildes pārskatus, kā arī valsts budžeta maksājumus administrējošās institūcijas ar informāciju par iemaksājamiem nodokļiem, nodevām un citiem valsts budžeta ieņēmumiem.

Asignējumu piešķiršana un izpilde

2023. gadā valsts budžeta izpildes nodrošināšanai Valsts kase piešķīra asignējumus 15 398,3 milj. *euro* apmērā: 11 004,1 milj. *euro* pamatbudžetam un 4 394,2 milj. *euro* — speciālajam budžetam. Asignējumi piešķirti 170 valsts budžeta iestādēm.

Valsts kase atvēra 2 383 pamatbudžeta izdevumu kontus. Salīdzinot ar 2022. gadu, kontu skaits samazinājās par 89 kontiem, jo samazinājās piešķirumi no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem Covid-19 infekcijas izplatības ierobežojošiem pasākumiem, kā arī līdz ar ES struktūrfondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda noslēgumu, samazinājās valsts budžeta iestāžu iesaiste ES un ārvalstu finanšu palīdzības projektu izpildē.

Klientu un sadarbības partneru analīze

Sniedzot finanšu pakalpojumus, ir svarīgi saņemt un analizēt informāciju par klientiem un sadarbības partneriem, to darbību un īstenotajiem darījumiem, vienlaikus identificējot un pārvaldot riskus, kas saistīti ar finanšu noziegumiem. Valsts kase kontrolē sniegtos finanšu pakalpojumus, pilnveidojot iestādes iekšējās kontroles sistēmu starptautisko un nacionālo sankciju un NILLTPFN, kā arī krāpšanas un korupcijas jomā, kā arī veic klientu un partneru saistību un darījumu uzraudzību.

Augsta reputācijas un drošas valsts finanšu pārvaldības īstenošanas nolūkā nodrošināta iespēja novērst pakalpojumu sniegšanu sankcionētām personām vai to patiesajiem labuma guvējiem un iestādes kompetences ietvaros konstatēt aizdomīgu un neparastu darījumu pazīmes, kuros varētu būt iesaistīti noziedzīgi iegūti līdzekļi vai līdzekļi, kas saistīti ar terorisma finansēšanu: tiešsaistē ieviestais automatizētais maksājumu skrīninga rīks nodrošina izejošo maksājumu skrīningu pret sankciju sarakstiem, novēršot noteikto sankciju apiešanu, tai skaitā nodrošinot padziļinātu maksājumu pārbaudi augsta riska valstīm.

Eiropas Komisijas un ASV noteiktais sankciju apjoms un tvērums būtiski paaugstināja padziļināti veicamo maksājumu pārbaudu skaitu Valsts kasē, lai ievērotu regulās noteikto un novērstu iespējamās sankciju apiešanas mēģinājumus. Krievijas militārās agresijas rezultātā ievērojami pieaugot kibernetiskās apdraudējumam Eiropā, Valsts kase pilnveidoja tās darbības nepārtrauktības plānu un veica darbības nepārtrauktības testus.

1.2. Grāmatvedības uzskaitē un pārskati

Izmantojot valsts budžeta izpildes datus un apkopojot valsts un pašvaldību budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaites datus, Valsts kase sagatavo mēneša un ceturkšņa pārskatus par budžeta izpildi, kā arī saimnieciskā gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem, kuru revidē Valsts kontrole, un tās atzinums lietotājiem apliecina pārskatos uzrādītās informācijas pilnīgumu un ticamību. Valsts kases sagatavotie pārskati un no iestādēm saņemtie pārskati pieejami Valsts kases tīmekļa vietnē.

Nodrošinot Latvijas publiskā sektora finanšu pārskatu atbilstību labākajai starptautiski atzītajai praksei un veicinot Latvijas finanšu datu ticamību un salīdzināmību ar citām valstīm, kuru finanšu pārskati ir sagatavoti saskaņā ar SPSGS, veikts izvērtējums par Latvijas normatīvo aktu grāmatvedības un gada pārskatu jomā atbilstību SPSGS 2022. gada redakcijai. Lai uzturētu atbilstību SPSGS, noslēgts līgums ar SIA "Ernst & Young Baltic" par konsultāciju pakalpojumu par SPSGS piemērošanu atsevišķās jomās grozījumu normatīvajos aktos sagatavošanai.

2023. gadā stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr. 652 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība". Noteikumi paredz būtiskas izmaiņas kontu atlikumu un darījumu salīdzināšanā un vienotas standartizētas vides izveidi salīdzināšanās procesam starp valsts un pašvaldību publiskā sektora *ePārskatu* klientiem (izņemot kapitālsabiedrības) inventarizācijas procesa nodrošināšanai un datu kvalitātes pārbaudei. Radīta vienota standartizēta vide salīdzināšanās procesam starp vispārējās valdības struktūrām, izvērtējot klientiem nepieciešamo informāciju un pilnveidojot procesu:

- 1) klientiem radīta iespēja importēt debeta un kredīta darījumu un atlikumu datus salīdzināšanās veidlapās (līdz šim — tikai debeta darījumiem un atlikumiem);
- 2) radīta iespēja klientiem par mēnesi agrāk uzsākt salīdzināšanos *ePārskatos* (kas ir būtiski intensīvā gada pārskata sagatavošanas periodā);
- 3) sagatavota un publicēta gada pārskata sagatavošanas vadlīniju sadaļa "Kontu atlikumu un darījumu salīdzināšana", tādējādi samazinot Valsts kases darbinieku noslodzi individuālo konsultāciju sniegšanā.

Procesa pilnveidojumi ļauj ietaupīt laiku atsevišķos procesa soļos, sniedz atbalstu klientiem pārskata sagatavošanai īsākā termiņā un nodrošina gada pārskata datu kvalitāti.

Sagatavojot 2023. gada pārskatu par mēnesi ātrāk kā citus gadus, ir ieguldīts būtisks budžeta iestāžu grāmatvežu darbs procesu plānošanā, kas savlaicīgi nodrošināja 2025. gada budžeta plānošanas ciklu ar lēmumu pieņemšanai svarīgu un visaptverošu informāciju par budžeta izpildi, valsts aktīviem un saistībām iepriekšējā periodā. Ministrijas, centrālās iestādes un pašvaldības atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību grozījumiem mēnesi ātrāk kā citus gadus sagatavojušas un Valsts kasē iesniegušas 2023. gada pārskatus.

1. Valsts budžeta izpildē paveiktais

Pēc Valsts kases iniciatīvas izstrādāti Ministru kabineta 24.10.2023. noteikumi Nr. 598 "Ceturkšņa pārskata sagatavošanas kārtība" – lai pilnveidotu ceturkšņa pārskata sagatavošanas kārtības normatīvo regulējumu, apvienotu normatīvos aktus, samazinātu administratīvo slogu valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībām, kā arī uzlabotu centrālās valdības statistikas datu kvalitāti. Noteikumu mērķis ir noteikt budžeta iestādes, no valsts budžeta daļēji finansētas atvasinātas publiskas personas un budžeta nefinansētas iestādes, ministrijas, citas centrālās valsts iestādes un pašvaldības ceturkšņa finanšu pārskata sagatavošanas un iesniegšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā ministrijas, citas centrālās valsts iestādes un pašvaldības apkopo un iesniedz to kapitālsabiedrību finanšu pārskatus un finanšu informāciju, kurās valsts un pašvaldības ir kapitāla daļu turētājas. Noteikumos paredzēto pārskatu aizpildīšanas kārtība turpmāk tiek noteikta Vadlīnijās.

1.3. Valsts kases pakalpojumi

Valsts kases [ePakalpojumu portāls](#) nodrošina ērtu lietotāju autentifikāciju ar *Latvija.lv* atbalstītajiem elektroniskās identifikācijas līdzekļiem, vienotu navigāciju starp pakalpojumiem un mūsdienīgu, lietojamības prasībām atbilstošu dizainu. 2023. gadā uzsāka Valsts kases [ePakalpojumu](#) portāla autorizācijas sistēmas nomaiņu un modernizācija.

Iestāžu pārskati (ePārskati)

Pakalpojums *ePārskati* paredzēts budžeta iestāžu finanšu un budžeta izpildes datu pārvaldībai. Budžeta iestāžu mēneša, ceturkšņa un gada pārskatus, kā arī informāciju citām nozarēm valsts budžeta līdzekļu izlietojuma uzraudzībai vai informācijas apkopošanai iesniedzēji paraksta elektroniski tiešsaistes režīmā *ePārskatos*, tādējādi nodrošinot abpusēju administratīvo un laika resursu ekonomiju. 2023. gadā *ePārskatos* bija reģistrēti 3 601 lietotājs. 2023. gadā *ePārskatiem* ar jaunu procesu pievienojās Valsts kontrole, lai ieinteresētājam pusēm vienuviet būtu pieejama informācija par noslēgtajiem līgumiem ar zvērinātiem revidentiem vai zvērinātu revidentu komercsabiedrībām par gada pārskata sagatavošanas revīzijām.

Plāni un Tāmes (ePlāni un eTāmes)

Ministrijas vai to padotības iestādes pakalpojumu *ePlāni* lieto finansēšanas plānu projektu sagatavošanai, apstiprināšanai un iesniegšanai Valsts kasē, uz kā pamata

Valsts kase piešķir asinējumus un dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem. 2023. gadā *ePlānos* reģistrēti 724 lietotāji un apstrādāti 2 403 pamatbudžeta un speciālā budžeta finansēšanas plāni.

Pakalpojums *eTāmes* nodrošina vienotu centralizētu vidi visām valsts budžeta iestādēm budžeta programmu, apakšprogrammu un pasākumu tāmju ievadei un parakstīšanai. 2023. gadā *eTāmēs* reģistrēti 911 lietotāji un apstrādātas 2 403 pamatbudžeta un speciālā budžeta tāmes.

Aizņēmumi (eAizņēmumi)

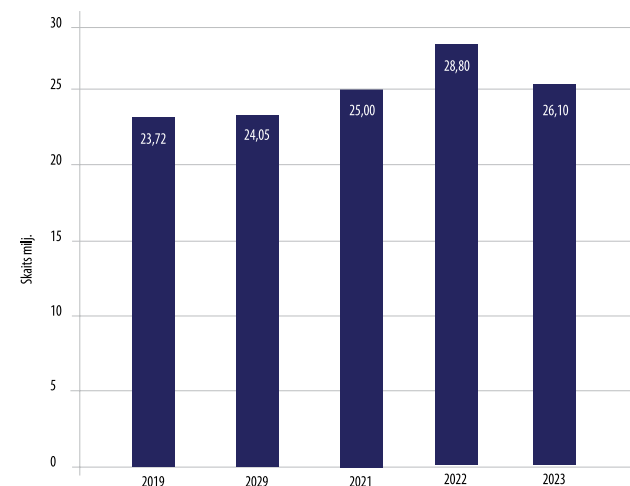
Pakalpojums *eAizņēmumi* nodrošina iespēju attālināti pieteikties valsts aizdevuma saņemšanai, elektroniski apstrādāt aizdevuma pieteikumu, pieteikt noslēgtā valsts aizdevuma līguma ietvaros aizdevuma izmaksu pieteikumu, attālināti pārvaldīt aizdevumu, pieteikt aizdevuma pirmtermiņa atmaksu, kā arī elektroniski ģenerēt un parakstīt līgumu. 2023. gadā *eAizņēmumos* reģistrēti 564 lietotāji, pilnveidota pakalpojuma funkcionalitāte, ieviešot standarta aizdevumu līgumu ģenerēšanu un parakstīšanu, izmantojot sistēmā pieejamos datus. Tādējādi ir samazināts nepieciešamais laiks līgumu sagatavošanā un parakstīšanā un izslēgts cilvēciskās kļūdišanās risks.

Maksājumi (eKase)

Valsts kase valsts budžeta maksājumus nodrošina, izmantojot pakalpojumu *Maksājumi* un tā Tiešsaistes datu apmaiņas moduli. Pakalpojuma ietvaros Valsts kase nodrošina klientiem iespēju izpildīt maksājumu rīkojumus, apskatīt maksājumu rīkojumu izpildes rezultātus, kā arī saņemt finanšu informāciju: kontu stāvokli (atlikumu), kontu apgrozījuma izrakstus un kopsavilkumu par ieņēmumiem un izdevumiem, resursiem izdevumu segšanai.

2023. gadā *eKasē* reģistrēti 7 589 lietotāji, pabeigtas izstrādes, lai Valsts kase turpinātu sniegt maksājumu pakalpojumus EUR valūtā kā tiešā konsolidētās Target sistēmas dalībniece (Eiropas Centrālās bankas Target2 un Target2 vērtspapīriem sistēmu pārejai uz ISO 20022 standarta formātu maksājumu datu apstrādē projekta ietvaros). Valsts kase uzsāka darbu konsolidētajā TARGET sistēmā un turpina sniegt maksājumu pakalpojumus EUR valūtā. Projekta ietvaros veikti nepieciešamie sistēmas uzlabojumi un sagatavošanās darbi: Vienotās valsts budžeta plānošanas un izpildes

informācijas sistēmas pielāgošana SWIFT ISO 20022 standarta formātam un SWIFT pieslēguma modernizācija, kā tikla pakalpojuma sniedzēju ESMIG izvēloties SWIFT mākoņpakalpojumu SWIFT Alliance Cloud. Projekta īstenošanas laikā Valsts kase nodrošināja daļību obligātajos ārējos testos un regulāri informēja Latvijas Banku par projekta ietvaros paveikto.

5. attēls. Valsts kasē apstrādāto maksājumu skaits (2019.–2023. gads)

Maksājumu Tiešsaistes datu apmaiņas modulis nodrošina automatizētu maksājumu datu (maksājumu statusa pārskats un konta pārskats) informācijas apmaiņu starp Valsts kasi un klientu.

Sekmējot finanšu sektora un valsts pārvaldes digitālo attīstību, nodrošinot valsts pakalpojumu saņēmējiem inovatīvus un ātrus norēķinus, Valsts kase 2022. gadā pievienojās Latvijas Bankas uzturētajai zibmaksājumu infrastruktūrai ar ienākošajiem maksājumiem. Tādējādi sabiedrības norēķini ar valsti ir kļuvuši zibenīgi – maksājumi valsts budžetā tiek nodrošināti dažu sekunžu laikā 24 stundas diennaktī, arī brīvdienās un svētku dienās. 2023. gadā 45 % (~2,9 miljoni) valsts budžetā ienākošo maksājumu ieskaitīti kā zibmaksājumi.

1. Valsts budžeta izpildē paveiktais

2023. gadā veicot izstrādes darbus, 2024. gada 5. aprīlī Valsts kase pievienojās Latvijas Bankas uzturētajai zibmaksājumu infrastruktūrai ar izejošajiem zibmaksājumiem, tādējādi pabalsti, pensijas, nodokļu atmaksas pie iedzīvotājiem un uzņēmējiem nonāks dažu sekunžu laikā un tas būs liels ieguvums sabiedrībai kopumā. Izlīdzinot sistēmu noslodzi visas diennakts garumā, vienlaikus Valsts kases darbiniekiem samazināsies noslodze izejošo maksājumu apstrādes procesā un nosūtīšanā izpildei bankā.

Valsts kases kontiem piesaistītās maksājumu kartes

Sadarbībā ar AS "Citadele banka" Valsts kase nodrošina valsts un pašvaldību iestādēm iespēju veikt maksājumus ar Valsts kases kontiem piesaistītajām maksājumu kartēm. Maksājumu karšu pakalpojums paredzēts darbinieku komandējumu, darba braucienu un saimniecisko izdevumu veikšanai. 2023. gadā Valsts kases kontiem piesaistīto maksājumu karšu pakalpojumu izmantoja 115 iestādes un tām kopā izsniegtas 887 kartes.

Maksājumu karšu pieņemšana, iekasējot valsts budžeta maksājumus

Valsts kase ar AS "Citadele banka" starpniecību nodrošina maksājumu karšu pieņemšanas pakalpojumu valsts un pašvaldību iestādēm, nodrošinot iespēju par iestādes sniegtajiem pakalpojumiem norēķināties ar *VISA Electron*, *MasterCard* un *Maestro* maksājumu kartēm maksājumu karšu pieņemšanas termināli vai citā alternatīvā sistēmā. 2023. gadā Valsts kases nodrošināto pakalpojumu izmantoja 86 klienti. Valsts un pašvaldību iestādēs uzstādītajos 1 103 maksājumu karšu termināļos ar maksājumu kartēm 2023. gadā veikti 1 079 242 darījumi par kopējo summu 28 295 489 euro.

1.4. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji

Darbības virziena mērķis un rādītāji ir sasniegti.

1.tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2023. gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Izstrādāti un apstiprināti vienoti budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaites un finanšu pārskatu sagatavošanas principi, un saņemts EUROSTAT vērtējums.	1.1. Atbilstība SPSGS pamatnostādņem normatīvo aktu grāmatvedības uzskaites un gada pārskata sagatavošanas jomā (%).	90,1	90,1
Rādītājs ir izpildīts. Valsts kase nodrošināja normatīvo aktu atbilstību SPSGS 2015. gada redakcijai 90,1% apmērā. Turpinot darbu pie atbilstības nodrošināšanas, ir veikts izvērtējums par Latvijas normatīvo aktu grāmatvedības un gada pārskatu sagatavošanas jomā atbilstību SPSGS 2022. gada redakcijai. Turpinās atsevišķu standartu prasību vērtēšana.			
2. Modernizēta Valsts kases ePakalpojumu – eKase, ePlāni, ePārskati, eTāmes, eAizņēmumi – lietojamība un pieejamība.	2.1. Apmierinātība ar saņemto ePakalpojumu kvalitāti nav zemāka par 85% (% no aptaujāto klientu skaita ¹).	85,0	0
Netika mērīts. Aptauja tika veikta 2022. gadā, sasniedzot klientu apmierinātības rādītāju 90 %.			
3. Apzinātas Valsts kases klientu vēlmes un atbilstoši tām pilnveidoti sniegtie pakalpojumi. Modernizēta Valsts kases ePakalpojumu – eKase, ePlāni, ePārskati, eTāmes, ePieteikumi, eAizņēmumi u.c. – lietojamība un pieejamība.	3.1. Pilnveidots/modernizēts Valsts kases elektroniskais pakalpojums/funkcija.	1	1

¹ Saskaņā ar Valsts kases kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošajos dokumentos noteikto klientu apmierinātības pētījumu veic ne retāk kā reizi trijos gados. Pēc nepieciešamības veic gan visaptverošas klientu aptaujas, gan aptaujas konkrēta pakalpojuma un klientu segmenta apmierinātības un vajadzību apzināšanai.

1. Valsts budžeta izpildē paveiktais

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2023. gadā	
		Plānotais	Izpilde
<p>Rādītājs ir izpildīts. Veiktas izmaiņas kontu atlikumu un darījumu salīdzināšanā atbilstoši Ministru kabineta 2023. gada 8. augusta noteikumiem Nr. 423 "Grozījumi Ministru kabineta 2021. gada 28. septembra noteikumos Nr. 652 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība". Pilnveidots epakalpojums ePārskati izvērtējot klientiem nepieciešamo informāciju un uzlabojot prasību un saistību inventarizācijas procesu, kā arī datu kvalitātes pārbaudi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) klientiem radīta iespēja importēt debeta un kredīta darījumu un atlikumu datus salīdzināšanās veidlapās (līdz šim – tikai debeta darījumiem un atlikumiem); 2) radīta iespēja klientiem par mēnesi agrāk uzsākt salīdzināšanos ePārskatos (kas ir būtiski intensīvajā gada pārskata sagatavošanas periodā); 3) sagatavota un publicēta gada pārskata sagatavošanas vadlīniju sadaļa "Kontu atlikumu un darījumu salīdzināšana", tādējādi samazinot Valsts kases darbinieku noslodzi individuālo konsultāciju sniegšanā; 4) process uzlabos arī gada pārskata datu kvalitāti. 			
4. Pilnveidota iestādes iekšējās kontroles sistēma.	4.1. Maksājumu pārbaudes atbilstoši tiešo sankciju sakrītībai.	100	100
<p>Rādītājs ir izpildīts. Valsts kase veic klientu un darījumu uzraudzību atbilstoši sankciju prasībām. Valsts kasē ir ieviests automatizēts maksājumu skrīninga rīks, kas nodrošina visu ienākošo un izejošo maksājumu skrīningu atbilstoši Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma prasībām.</p>			
5. Organizētas digitālās pratības darbnīcas/ pasākumi klientiem Valsts kases sniegtajos pakalpojumos.	5.1. Klientu digitālās pratības darbnīcu/ pasākumu skaits nav mazāks par norādīto vērtību.	1	1
<p>Rādītājs ir izpildīts. Organizēti <u>semināri</u> "Aktualitātes grāmatvedības uzskaitē un gada pārskata sagatavošanā" (29.11.2023.) un "Aktualitātes, sagatavojot 2023.gada pārskatu" (28.06.2023.).</p>			
6. Noteikti pasākumi Valsts kases IKT infrastruktūras migrēšanai uz valsts federētajiem mākoņpakalpojumiem, ievērojot valsts federētā mākoņa servisa un drošības līmeni.	6.1. Apstiprināts Valsts kases plāns IKT infrastruktūras migrācijai uz valsts federētajiem mākoņpakalpojumiem.	1	1
<p>Rādītājs ir izpildīts. Valsts kases plāns IKT infrastruktūras migrācijai uz valsts federētajiem mākoņpakalpojumiem sagatavots un iesniegts Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai.</p>			

1.5. 2024. gadā plānotie pasākumi

Valsts kase turpinās izstrādes e-pieteikumu ieviešanā, kas nodrošinās klientiem pieteikšanos pakalpojumiem Valsts kases *ePakalpojumu* portālā, ievērojami efektīvizējot datu apstrādes procesu un būtiski samazinot darbinieku noslodzi šo datu apstrādē, kā arī būtiski samazinot pieteikumu apstrādes laiku un kļūdaini iesniegtu pakalpojumu pieteikumu skaitu.

Uzturot atbilstību SPSGS augstā līmenī, Valsts kase turpinās jaunāko SPSGS (2022. gada versija) prasību izvērtējumu to piemērošanai Latvijas normatīvajos aktos budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaites un pārskatu sagatavošanas jomā.

Atbilstoši Valsts kontroles ierosinātajām izmaiņām ministriju un centrālo valsts iestāžu konsolidēto gada pārskatu revīzijas un ziņojuma par šīm revīzijām sagatavošanas procesā, kā arī saistībā ar valsts pārvaldes vienotā pakalpojumu centra izveidošanu Valsts kasē, kurš turpmāk nodrošinās grāmatvedības uzskaites pakalpojumu valsts tiešās pārvaldes iestādēm, paredzēts veikt izmaiņas Likumā par budžetu un finanšu vadību attiecībā uz ministriju un citu centrālo valsts iestāžu konsolidēto gada pārskatu iesniegšanu Valsts kasei, kā arī Latvijas Republikas konsolidētā gada pārskata un revīzijas ziņojuma iesniegšanu Ministru kabinetam.

Veicot klientu vajadzību izpēti, paredzēts pilnveidot Valsts kases sagatavo datu struktūras, kas nodotas atvērto datu portālā.

2. Valsts parāda un naudas līdzekļu vadībā paveiktais

Darbības virziena mērķis

Savlaicīgi nodrošināt finanšu resursu pieejamību finansēšanas nepieciešamības segšanai ar iespējami zemākām valsts parāda apkalpošanas izmaksām, ierobežojot finanšu riskus un vienlaikus sekmējot iekšējā finanšu tirgus attīstību.

2.1. Darbības principi un attīstības tendences

Valsts kases darbību valsts parāda un naudas līdzekļu vadības jomā 2023. gadā noteica finanšu ministra apstiprinātā Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģija (sk. 6. attēlu).

6. attēls. alsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģija

Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības jomā Valsts kase veic pasākumus saskaņā ar šādām prioritātēm:

- 1) nodrošināt aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos ar publiskajām vidēja termiņa un ilgtermiņa valsts parāda vērtspapīru emisijām, saglabājot elastību attiecībā uz aizņēmumu veikšanas laiku un instrumentu izvēli, lai nodrošinātu resursu piesaisti ar labvēlīgiem nosacījumiem;
- 2) veicināt iekšējā finanšu tirgus attīstību un valsts parāda vērtspapīru likviditāti, ar primāro dīleru atbalstu nodrošinot pastāvīgu un regulāru valsts vērtspapīru piedāvājumu iekšējā finanšu tirgus dalībniekiem, lai pilnvērtīgāk izmantotu aizņemšanās iekšējā finanšu tirgū potenciālu un sekmētu iekšējā finanšu tirgus funkcionēšanu un attīstību;

- 3) uzturēt regulāru krājobligāciju piedāvājumu un veikt pasākumus privātpersonu pieprasījuma pēc krājobligācijām un citiem valsts parāda vērtspapīriem veicināšanai;
- 4) nodrošināt drošu un finansiāli efektīvu naudas līdzekļu vadību;
- 5) nodrošināt valsts vērtspapīru investoru loka diversifikāciju un paplašināšanu, īstenojot regulāru, pastāvīgu dialogu un ilgtermiņa darbu ar investoru sabiedrību un sadarbības partneriem, veicinot dažādu pasaules reģionu investoru aktīvu dalību un konkurenci valsts ārējā aizņēmuma vērtspapīru sākotnējā izvietojumā;
- 6) koordinēt valsts kredītreitinga noteikšanas procesu, sadarbībā ar iesaistītajām institūcijām nodrošinot kredītreitingu aģentūrām objektīvu un saskaņotu viedokli par situāciju Latvijā, kā arī uzturot aktīvu komunikāciju ar kredītreitingu aģentūrām, lai sekmētu Latvijas kredītreitinga pozitīvu virzību;
- 7) uzturēt un attīstīt ilgtermiņa sadarbību ar esošajiem un jauniem sadarbības partneriem, nodrošinot pietiekamu darījumu partneru loku finanšu darījumu veikšanai.

2023. gadā ievērojami optimizēts valsts parāda un naudas līdzekļu vadības process, transformējot to digitāli, t.sk. izveidojot biznesa inteliģences (BI) risinājumus analītiskas informācijas un operatīvu datu apstrādei un pieejamībai finanšu vadības lēmumu pieņemšanai valsts parāda un naudas līdzekļu vadības jomā, būtiski samazinot informācijas apkopošanas un apstrādes manuālo darbietilpību, kā arī nodrošinot iesaistīto Valsts kases ekspertu kompetences celšanu BI risinājumu ilgtermiņa nodrošināšanai un turpmākai attīstībai. Saņemts neatkarīgs valsts parāda un naudas līdzekļu vadības procesa tehnoloģiskā brieduma līmeņa novērtējums, kas apliecina valsts parāda un naudas līdzekļu vadības procesa digitālās transformācijas nodrošināšanai veikto pasākumu pievienoto vērtību procesa augstākas digitālizācijas pakāpes sasniegšanā, kas ir viens no *Valsts kases darbības stratēģijā 2023.–2026.gadam* noteiktajiem mērķiem. Saņemtais novērtējums un rekomendācijas ļauj izvirzīt jaunus mērķus valsts parāda un naudas līdzekļu vadības procesa digitālajai transformācijai, lai turpinātu šī procesa optimizēšanu, sasniedzot vēl augstāku digitālā brieduma līmeni vidējā termiņā.

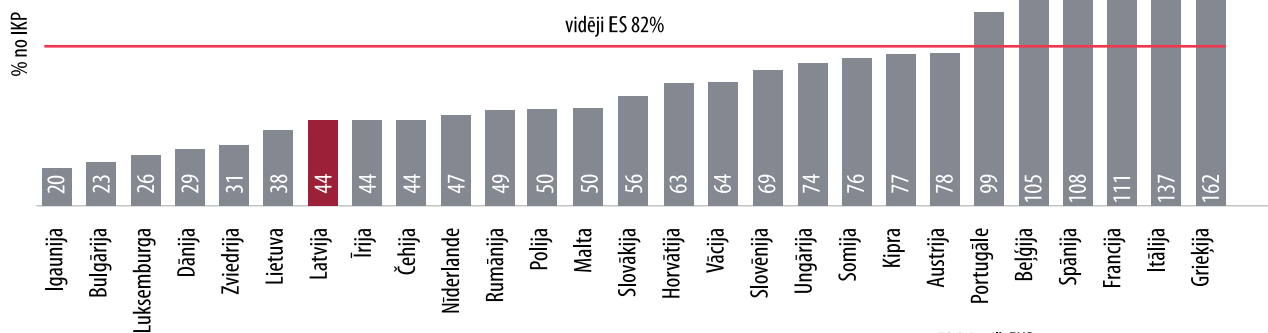
2. Valsts parāda un naudas līdzekļu vadībā paveiktais

2.2. Valsts parāda rādītāji

Latvijas vispārējās valdības parāds⁴ 2023. gada beigās veidoja 43,6 % no IKP. Latvijas vispārējās valdības parāds joprojām ir viens no zemākajiem ES dalībvalstu vidū, kā arī tā līmenis ir krietni zem ES dalībvalstu vidējā rādītāja (sk. 7. attēlu).

7. attēls.

Vispārējās valdības parāds uz 2023. gada beigām (% no IKP) pēc EKS 2010 metodoloģijas²
(Avots: EUROSTAT)

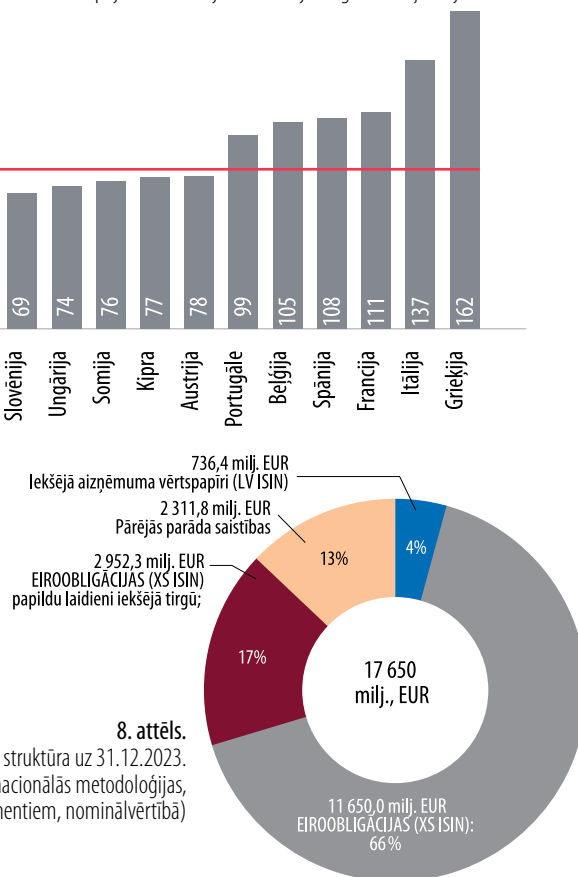

Vispārējās valdības parāda līmeni galvenokārt ietekmē valsts parāds³, kas 2023. gada beigās saskaņā ar Valsts kases operatīvajiem datiem veidoja 17,7 mljrd. *euro* nominālvērtībā, kopš 2022. gada beigām pieaugot par 0,9 mljrd. *euro*. Valsts parāda struktūrā lielāko īpatsvaru (83% no kopējā valsts parāda) veido finanšu tirgos emitētās eiroobligācijas (sk. 8. attēlu).

8. attēls.
Valsts parāda struktūra uz 31.12.2023.
(milj. EUR un % no kopējā apjoma, pēc nacionālās metodoloģijas, bez atvasinātajiem finanšu instrumentiem, nominālvērtībā)

2.3. Aizņemšanās pasākumi 2023. gadā

Krievijas militārā agresija Ukrainā kopš 2022. gada februāra joprojām uztur augstu nenoteiktību un svārstīgumu finanšu tirgos, palielinot Baltijas valstu kredītriska līmeni, tādējādi investori kļuvuši piesardzīgāki attiecībā uz jauniem ieguldīšanas darījumiem, kā arī ģeopolitiskā nenoteiktība nelabvēlīgi ietekmējusi jaunu aizņemšanās iespējas un nosacījumus Baltijas reģiona aizņēmējiem.

Papildus Eiropas valstis saskarās ar enerģētiskās drošības izaicinājumiem 2022. gada otrajā pusē, kas vēlāk atspoguļojās straujā inflācijas pieaugumā, kura ierobežošanai Eiropas Centrālā banka kopš 2022. gada vidus vairākkārt paaugstināja bāzes procentu likmi, izraisot strauju tirgus likmju pieaugumu un līdz ar to arī 2023. gadā veikto aizņēmumu procentu likmju neizbēgamu pieaugumu.

Elastīgi pielāgojoties aktuālajai finanšu tirgus situācijai, Valsts kase 2023. gadā diversificēja aizņemšanās instrumentus un piesaistīja resursus gan iekšējā finanšu tirgū, gan starptautiskajos finanšu tirgos, gan no Eiropas Investīciju bankas kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai, t.sk. valsts budžeta deficīta finansēšanai, valsts aizdevumu nodrošināšanai un valsts parāda saistību izpildei.

Izmantojot iekšējā tirgus kapacitāti un atbalstu, 2023. gadā Valsts kase rīkoja regulāras izsoles iekšējā tirgū, investoriem piedāvājot papildu laidienus apgrozībā esošajām eiroobligācijām, kas sākotnēji tika emitētas starptautiskajos finanšu tirgos, ar dzēšanas termiņu no 2026. līdz 2033. gadam. Vērtspapīru piedāvājumu izsolēs Valsts kase galvenokārt koncentrēja tajos vērtspapīru termiņos, kas nodrošināja lielāko investoru pieprasījumu un iespējami izdevīgus aizņemšanās nosacījumus attiecīgajos finanšu tirgos apstākļos. Valsts vērtspapīru izsolēs piedalās primārie dileri – kredītiestādes, kurām ir noslēgts primāra dīlera līgums ar Valsts kasi (AS „Citadele banka”, „Luminor Bank AB”, AS „SEB bankas”, AS „Swedbank” un “Erste Group Bank AG”).

2023. gadā izsolēs kopā piesaistīti resursi 1,095 mljrd. *euro* apmērā, līdzīgi 2022. gadā iekšējā finanšu tirgū rīkotajās izsolēs piesaistītajam finansējuma apjomam. Investoru pieprasījums pēc Latvijas vērtspapīriem izsolēs bija stabili augsts, vairākas reizes pārsniedzot izsolēs pārdoto valsts vērtspapīru apjomu. Saglabājoties augstam pieprasījumam pēc likvidiem valsts vērtspapīriem un procentu likmēm izsolēs atspoguļojot tirgus likmju pieauguma tendences, izsolēs fiksētais ienesīguma līmenis bija robežās no 3,519 % līdz 4,161 % (atkarībā no termiņa un situācijas tirgū). Regulāras izsoles, ņemot vērā strauji mainīgos finanšu tirgus apstākļus, ļāva izlīdzināt aizņemšanās izmaksas gada ietvaros un absorbēt investoru mainīgā pieprasījuma riskus, kā arī nodrošināt nepieciešamo elastību attiecībā uz piemērotākā laika izvēli eiroobligāciju emisijai starptautiskajos finanšu tirgos.

² Vispārējās valdības parādu novērtē pēc vienotas Eiropas kontu sistēmas metodoloģijas (EKS 2010) visām ES dalībvalstīm un tajā ietilpst valsts un pašvaldību konsolidētais parāds, vispārējās valdības sektorā klasificēto uzņēmumu parāds u.c. saistības atbilstoši EKS 2010 metodoloģijas prasībām.

³ Valsts parādu pēc nacionālās metodoloģijas veido valsts struktūru parāds, kurā ietilpst valsts emitētie parāda vērtspapīri, aizņēmumi, krājobligācijas, Valsts kasē izvietotie klientu noguldījumi un norēķinu kontu atlikumi.

2. Valsts parāda un naudas līdzekļu vadībā paveiktais

Globālo finanšu tirgu nenoteiktības vai strauji mainīgas situācijas apstākļos aizņemšanās brīdi emitentiem lielā mērā nosaka atsevišķu, dažkārt ļoti īsu, izdevīgāko brīžu izmantošana, kad finanšu tirgi ir stabilizējušies un investoru noskaņojums kļūst labvēlīgs jaunām investīcijām. Valsts kases darbība starptautiskajos tirgos pēdējos gados ir vērsta tieši uz šādu izdevīgu aizņemšanās brīžu izmantošanu, lai ar iespējami izdevīgiem nosacījumiem piesaistītu resursus kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai. 2023. gadā, līdzīgi kā 2022. gadā, starptautiskajos finanšu tirgos joprojām saglabājoties svārstīgumam un nenoteiktībai, tika uzturēta iespējami liela elastība aizņēmumu darījumu veikšanā, diversificējot aizņēmumu veikšanas laikus 2023. gada ietvaros un izmantojot eiroobligāciju emisijai piemērotāko brīdi.

2023. gadā veiktas kopā trīs eiroobligāciju emisijas 2,1 mljrd. *euro* apmērā. 2023. gada janvārī veiktajā 2028. gadā dzēšamo eiroobligāciju emisijā piesaistīti 750 milj. *euro* (ienesīgums 3,693%), jūlijā veiktajā 2033. gadā dzēšamo eiroobligāciju emisijā piesaistīti 750 milj. *euro* (ienesīgums 3,910%), novembrī veiktajā 2029. gadā dzēšamo eiroobligāciju emisijā piesaistīti 600 milj. *euro* (ienesīgums 3,902%). Investoru pieprasījums visās emisijās pārsniedza faktiski emitēto apjomu, bet vislielākā investoru interese kopš 2015. gada sasniegta 2023. gada janvārī veiktajā darījumā, investoru pieprasījumam veidojot 3,7 mljrd. *euro*. Tāpat kā līdz šim, arī 2023. gada Latvijas valsts vērtspapīru emisijās investoru bāzi pamatā veidoja bankas, starptautiskās finanšu institūcijas un aktīvu pārvaldītāji no dažādām Eiropas valstīm – Vācijas, Austrijas, Lielbritānijas, Īrijas, Francijas. Aizņēmumiem starptautiskajos finanšu tirgos Valsts kase kopš 2014. gada izmanto ārējo valsts vērtspapīru (eiroobligāciju) dokumentācijas juridisko ietvaru GMTN (Global Medium Term Note programme), kas ļauj Valsts kasei operatīvi izmantot labvēlīgu situāciju starptautiskajos finanšu tirgos, kā arī emitēt valsts vērtspapīrus dažādās valūtās.

Papildus aizņēmumiem kapitāla tirgos 2023. gadā ar finansiāli izdevīgiem nosacījumiem veikts 15 gadu aizņēmums no Eiropas Investīciju bankas 200 milj. *euro* apmērā spēkā esošā līguma ietvaros, kas bija pieejams valsts budžeta līdzfinansējuma nodrošināšanai ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda projektiem.

2.4. Krājobligācijas

Krājobligācijas ir tikai Latvijas iedzīvotājiem (privātpersonām) pieejamie valsts vērtspapīri ar fiksētu procentu likmi, kurus Latvijas Republikas vārdā Valsts kase izlaiž kopš 2013. gada. Krājobligāciju kā zema riska un fiksēta ienākuma ieguldījumu

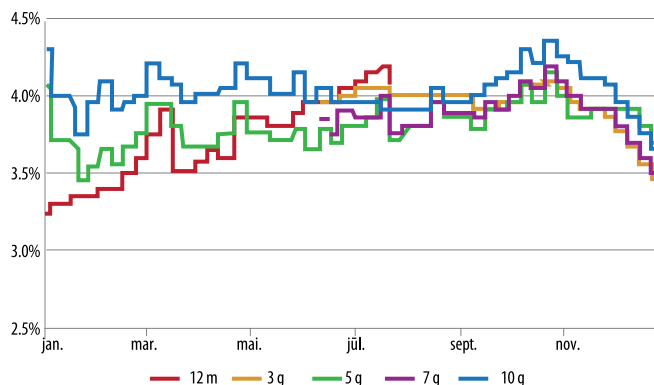
alternatīva pieejamība privātpersonām diversificē ieguldījumu produktu klāstu finanšu tirgū, veicina iedzīvotāju finanšu prarību un vairo iedzīvotāju praktisko investīciju pieredzi, kā arī kopumā sekmē Latvijas kapitāla tirgus attīstību.

2023. gadā būtiski palielinājās Latvijas iedzīvotāju pieprasījums pēc krājobligācijām, ļaujot sasniegt rekordaugstu emitēto krājobligāciju apjomu gada beigās – 253 milj. *euro*. 2024. gadā gan iedzīvotāju ieguldījumu apjoms, gan arī ieguldītāju skaits turpina palielināties, turklāt ieguldītāji, kuri ir iegādājušies 12 mēnešu krājobligācijas 2023. gadā, pēc krājobligāciju dzēšanas veic ieguldījumus atkārtoti.

Iedzīvotāju pastiprinātu interesi un pieprasījumu pēc krājobligācijām 2023. gadā veicināja plaša sabiedrības informēšanas kampaņa par krājobligāciju iegādes iespējām un priekšrocībām, kā arī konkurētspējīgi krājobligāciju nosacījumi – finanšu tirgus tendencēm atbilstošas un pievilcīgas procentu likmes, iespēja saņemt ar nodokļiem neapliekamu fiksētu procentu ienākumu līdz ieguldījuma termiņa beigām, valsts garantēts ieguldījumu drošums neatkarīgi no ieguldījuma summas un krājobligāciju iegādes ērtums – tās var iegādāties tiešsaistē tīmekļa vietnē www.krajobligacijas.lv norēķinoties ar internetbankas starpniecību. 2023. gadā sadarbībā ar finanšu aģentu Nasdaq CSD veikts krājobligāciju iegādes vietnes www.krajobligacijas.lv pilnīgs redizains, nodrošinot vietnes ērtu lietošanu arī mobilajās ierīcēs un pilnveidojot tās funkcionalitāti.

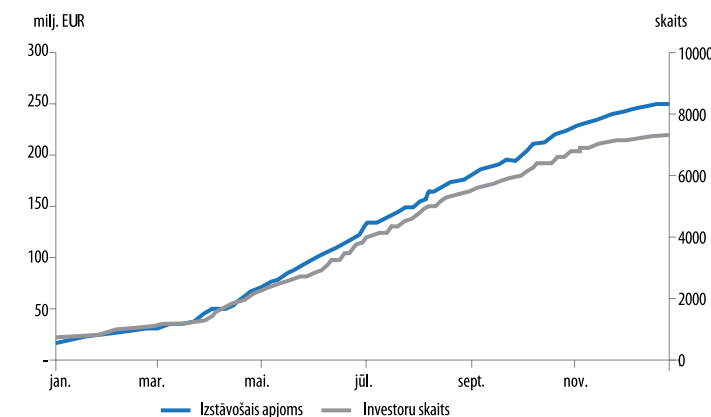
9. attēls.

Krājobligāciju likmes 2023. gadā (%)

10. attēls.

Privātpersonu īpašumā esošais krājobligāciju apjoms 2023. gadā (milj. EUR)

2023. gadā krājobligāciju piedāvājums tika pielāgots kopējai aizņemšanās stratēģijai un papildināts ar jauniem ieguldījumu termiņiem – 3 un 7 gadi, līdz ar to šobrīd iedzīvotājiem ir pieejamas krājobligācijas ar dzēšanas termiņu 1, 3, 5, 7 un 10 gadi. Lai gan 2023. gadā vislielākā interese ir bijusi par 12 mēnešu krājobligācijām, kopš 2023. gada vidus novērots pieaugošs pieprasījums arī pēc garāka termiņa krājobligācijām, jo tās sniedz ieguldītājiem iespēju fiksēt izdevīgās procentu likmes ilgtermiņā. Vairāku termiņu krājobligāciju piedāvājuma uzturēšana ir nepieciešama, lai mainīgajos finanšu tirgos apstākļos saglabātu izvēles iespējas ieguldītājiem attiecībā uz termiņu un ienesīgumu.

Lai sniegtu krājobligāciju investoriem nepieciešamo konsultatīvo atbalstu un nodrošinātu problēmsituāciju operatīvu risināšanu, Valsts kase uztur klientu atbalstu gan pa tālruni, gan e-pastā, gan atbildot uz krājobligāciju vietnē uzdotajiem jautājumiem.

2.5. Valsts kredītreitings un sadarbības partneru attiecību vadība

Sadarbības finanšu institūciju attiecību vadības mērķis ir pastāvīgi nodrošināt iespējami plašāku, drošu un uzticamu Valsts kases sadarbības partneru loku, kas nodrošinātu konkurētspējīgus nosacījumus finanšu darījumu veikšanai. Tāpēc Valsts kase organizē regulāru analītisku materiālu sagatavošanu un operatīvu informācijas nodrošināšanu sadarbības partneriem, realizējot mērķtiecīgu un strukturētu komunikācijas pasākumu kopumu.

2. Valsts parāda un naudas līdzekļu vadībā paveiktais

2023. gadā Valsts kase ar sadarbības partneriem, kredītreitingu aģentūrām un investoriem turpināja komunicēt gan attālināti, gan tiekoties klātienē un sniedzot aktuālo informāciju par situāciju Latvijas ekonomikā, finanšu tirgū, valsts finansēs, kā arī valsts aizņemšanās stratēģiju, tādējādi nodrošinot informācijas izplatīšanu un skaidrošanu arī investoru sabiedrībai, kura lemj par ieguldījumiem valsts vērtspapīros.

Kredītreitings valstij ir būtisks nosacījums aizņemšanās darījumu organizēšanā un nozīmīgs faktors finanšu līdzekļu pieejamībai, jo tas ietekmē aizņemto resursu cenu. Pamatojoties uz pieejamo informāciju, t.sk. valsts kredītreitingu, investori novērtē investīciju iespējas Latvijā, piemēram, valsts vērtspapīros.

Valsts parāda vadības ietvaros Latvijas Republikas kredītreitinga noteikšanu Valsts kase organizē ar trīs lielākajām starptautiskajām kredītreitinga aģentūrām: *Fitch Ratings*, *S&P Global* un *Moody's Investors Service*, kā arī Japānas kredītreitingu aģentūru *R&I*. Kredītreitingu aģentūras ne tikai katru gadu pārskata Latvijas Republikas kredītreitingu un tā nākotnes novērtējumu (*outlook*), bet arī piešķir kredītreitingu valsts emitētajiem vērtspapīriem. Valsts kases vadītā starpinstiūciju darba grupa reizi gadā informē Ministru kabinetu par Latvijas Republikas kredītreitingu un to ietekmējošiem faktoriem.

2023. gadā Valsts kase kredītreitingu aģentūrām nodrošināja regulāru, proaktīvu, vispusīgu informāciju par situāciju Latvijā, lai veicinātu objektīvu aģentūru lēmumu pieņemšanu par Latvijas Republikas kredītreitingu un tā nākotnes attīstību. 2023. gadā Latvijas valsts kredītreitings stabili saglabājās augstajā, investīcijām drošajā "A" grupā: gan *Moody's Investors Services*, gan *S&P Global*, gan *Fitch Ratings* saglabāja Latvijas kredītreitingu līdzšinējos līmeņos. *Moody's* saglabāja nemainīgu (stabilu) kredītreitinga nākotnes novērtējumu. *Fitch Ratings* 2023. gada 28. jūlijā kredītreitinga nākotnes novērtējumu mainīja no stabila uz pozitīvu, ko pamatoja ar Latvijas mazas un atvērtas ekonomikas uzrādīto noturību pret ārējiem satricinājumiem, spēcīgiem fiskāliem rādītājiem 2023. gada pirmajā pusē, kā arī sagaidāmo inflācijas samazināšanos. *S&P Global* kredītreitinga nākotnes novērtējumu pēc tā nomaļņas no stabila uz negatīvu 2022. gada decembrī, to saglabāja bez izmaiņām (negatīvu) arī 2023. gadā. Japānas kredītreitingu aģentūra *R&I* 2023. gadā saglabāja Latvijas kredītreitingu un tā nākotnes novērtējumu (stabilu) bez izmaiņām.

Latvijas kredītreitingu "A" grupā uztur:

- 1) drošības garantijas, ko sniedz dalība NATO, kā arī dalība ES un eirozonā;
- 2) Latvijas ekonomikas elastība, noturība un pielāgošanās spēja straujām izmaiņām un ārējiem faktoriem;
- 3) salīdzinoši zems valsts parāds pret IKP un mērenas parāda apkalpošanas izmaksas salīdzinājumā ar "A" līmeņa kredītreitinga valstu vidējiem rādītājiem;
- 4) īstenotās politikas uzticamība un valdības rīcībspēja.

2.6. Valsts parāda portfeļa vadība

Valsts parāda portfeļa vadības mērķis ir optimizēt valsts parāda apkalpošanas izmaksas ilgtermiņā, ierobežojot valsts parāda portfeļa finanšu riskus. Valsts kase regulāri izvērtē parāda portfeļa struktūras parametrus, kā arī nepieciešamību šo rādītāju izmaiņām. Balstoties uz Valsts kases ekspertu novērtējumu, finanšu tirgus prognozēm, kā arī izmaksu un procentu likmju riska modelēšanas rezultātiem, tiek noteiktas procentu likmju vidējā svērtā fiksētā perioda un fiksēto likmju īpatsvara rādītāju vērtības, kas nodrošina optimālo izmaksu un procentu likmju riska līdzsvaru (sk. 11. attēlu). Savukārt valūtu riska vadībai, ņemot vērā finanšu tirgus prognozes un Valsts kases ekspertu novērtējumu, tiek noteikta

un uzraudzīta optimālā tirā parāda valūtu kompozīcija, kas ļauj ievērot aktīvu un saistītu ārvalstu valūtās līdzsvaru un tādējādi izvairīties no valūtu kursu svārstību ietekmes.

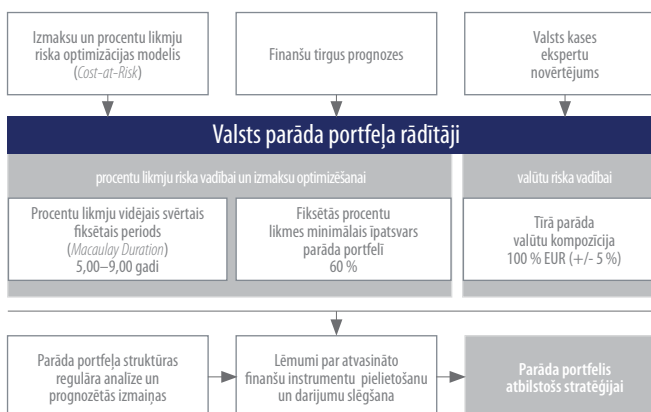
2023. gadā ievēroti visi Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģijā noteiktie parāda struktūras rādītāji (sk. 2. tabulu).

Iepriekšējos gados, vēsturiski zemāko procentu likmju periodā, aizņemšanās tika veikta ar garāka termiņa finanšu instrumentiem, fiksējot zemas procentu likmes ilgtermiņā. Tas veicināja vidējā svērtā fiksētā perioda (*duration*) pieaugumu un parāda portfeļa vidējās svērtās procentu likmes pazemināšanos. 2023. gadā, turpinoties procentu likmju pieaugumam finanšu tirgos, atbilstoši Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģijā noteiktajam principam emitēto vērtspapīru termiņi bija relatīvi īsi (vidēji aptuveni seši gadi), kā rezultātā vidējais svērtais fiksētais periods (*duration*) saglabājās iepriekšējā gada līmeni, bet valsts parāda portfeļa vidējā svērtā likme paaugstinājās.

Parāda apkalpošanas izdevumi palielinās, reaģējot uz procentu likmju kāpuma tendencēm finanšu tirgos, ko ietekmē monetārās politikas pasākumi inflācijas ierobežošanai, taču procentu izdevumu pieaugums ir pakāpenisks, ņemot vērā zemo procentu likmju periodā veiktos aizņēmumus ar zemā līmenī ilgtermiņā fiksētām procentu likmēm.

11. attēls.

Valsts parāda portfeļa vadības pamatprincipi

2. tabula

Valsts parāda struktūras rādītāju atbilstība Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģijā noteiktajiem valsts parāda portfeļa struktūras rādītājiem

Parāda portfeļa parametri	Stratēģija		31.12.2023.	
	≤ 1 gads	≤ 3 gadi	≤ 1 gads	≤ 3 gadi
Dzēšanas profils (%) no valsts parāda portfeļa	≤ 25%	≤ 50%	16,00%	38,20%
Fiksētās procentu likmes īpatsvars valsts parāda vadības portfeli	≥ 60%		83,70%	
Procentu likmju vidējais svērtais fiksētais periods (gados)	5,00-9,00		5,90	
Tirā parāda valūtu kompozīcija	100% (+/- 5%)		100,06%	

2. Valsts parāda un naudas līdzekļu vadībā paveiktais

2.7. Naudas līdzekļu vadība

Naudas līdzekļu vadību 2023. gadā Valsts kase nodrošināja atbilstoši finanšu ministra apstiprinātajai spēkā esošajai Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģijai, nodrošinot likviditātes riska vadību un ievērojot izdevīgākos nosacījumus pieļaujamajiem ieguldīšanas darījumiem.

Naudas līdzekļu vadība 2023. gadā īstenota augstas nenoteiktības apstākļos, kas galvenokārt saistīts ar ģeopolitiskiem faktoriem. Eiropas Centrālā banka, reaģējot uz pieaugošo inflāciju, turpināja 2022.gadā uzsāktu ierobežojošo monetāro politiku (bāzes procentu likmju⁴ palielināšanu), kā rezultātā līdz 2023. gada beigām bāzes procentu likmes pieauga par 2,0 %, sasniedzot pēdējos 20 gados augstāko līmeni – 4,0 %. 2023. gadā Valsts kase uzturēja resursu rezervi galvenokārt kontos Latvijas Bankā un Eiropas Centrālajā bankā, kā arī uz laiku brīvie naudas līdzekļi tika izvietoti īstermiņa termiņnoguldījumos, maksimāli ierobežojot finanšu riskus un nodrošinot likvido resursu operatīvu pieejamību finansēšanas nepieciešamības segšanai.

2.8. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji

Darbības virziena mērķis un rādītāji ir sasniegti.

3. tabula

Valsts parāda struktūras rādītāju atbilstība
Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģijā noteiktajiem
valsts parāda portfeļa struktūras rādītājiem

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2023. gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Nodrošināta finanšu resursu pieejamība finansēšanas nepieciešamības segšanai ar iespējami zemākām parāda apkalpošanas izmaksām ilgtermiņā, ierobežojot finanšu riskus.	1.1. Latvijas vispārējās valdības parāda netiešā procentu likme ⁵ nepārsniedz līdzīga un vienu pakāpi augstāka kredītreitinga eirozonas valstu vidējo rādītāju attiecīgajā gadā (Latvijas rādītāja minimālā pozitīvā novirze no eirozonas vidējā rādītāja, bāzes punktos).	0	-51
Rādītājs ir izpildīts. Latvijas vispārējās valdības parāda netiešā procentu likme 2023. gadā bija 1,6%, kas ir par 51 bāzes punktu zemāka par līdzīga un vienu pakāpi augstāka kredītreitinga eirozonas valstu vidējo rādītāju attiecīgajā gadā.			
2. Nodrošināta finanšu resursu pieejamība finansēšanas nepieciešamības segšanai ar zemām parāda apkalpošanas izmaksām ilgtermiņā, ierobežojot finanšu riskus.	2.1. Kārtējā gadā veikto procentu izdevumu attiecības pret iepriekšējā gada valsts parāda apjomu pieļaujama pozitīvā novirze no iepriekšējā gada rādītāja (bāzes punktos). ⁶	50	24
Rādītājs ir izpildīts. Valsts kase 2023. gadā nodrošināja finansiālo segumu kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai, veicot aizņēmumus 3,650 mljrd. EUR apmērā ar finansiāli izdevīgiem nosacījumiem. Iekšējā finanšu tirgū veikti apgrozībā esošo eiroobligāciju papildu laidieni 1,095 mljrd. EUR apmērā (ar dzēšanas termiņu no 2026. gada līdz 2033. gadam un ienesīguma līmeni no 3,519% līdz 4,161%, atkarībā no termiņa un situācijas tirgū), kā arī emitētas krājobligācijas 0,255 mljrd. EUR apmērā. Starptautiskajos finanšu tirgos piesaistīti resursi 2,100 mljrd. EUR apmērā, veicot trīs eiroobligāciju emisijas ar dzēšanu 2028. gadā, 2029. gadā un 2033. gadā martā. Papildus finanšu tirgos veiktajiem aizņēmumiem ar finansiāli izdevīgiem nosacījumiem saņemts 15 gadu aizdevums no Eiropas Investīciju bankas 200 milj. EUR apmērā ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda projektu līdzfinansēšanai.			
3. Uzturēts regulārs valsts vērtspapīru piedāvājums iekšējā finanšu tirgū.	3.1. Valsts vērtspapīru, kas sākotnējā izvietojumā izplatīti iekšējā finanšu tirgū, apjoms apgrozībā attiecīgā piecu gadu perioda beigās nav mazāks par apjomu piecu gadu perioda sākumā (minimālā starpība starp vērtspapīru apgrozībā esošo apjomu attiecīgā gada beigās un 2020. gada sākumā, milj. EUR). ⁷	0	2 170

⁴ Galvenā refinansēšanas operāciju procentu likme, aizdevumu iespējas uz nakti procentu likme, noguldījumu iespējas uz nakti procentu likme.

⁵ Saskaņā ar Stabilitātes programmas metodoloģiju rādītāju nosaka, dalot kārtējā gada attiecīgās valsts vispārējās valdības parāda procentu izdevumus ar iepriekšējā gada vispārējās valdības parāda apjomu (izmantojot EUROSTAT datus pēc EKS 2010 metodoloģijas).

⁶ Rezultatīvā rādītāja vērtību iegūst kā bāzes punktos izteiktu starpību starp kārtējā gada un iepriekšējā gada attiecības vērtību, kuras ir noteiktas saskaņā ar Valsts kases darbības stratēģijas 3. atsaucē minēto aprēķina metodi. Rezultatīvā rādītāja pārsniegšana attiecīgajā gadā ir pieļaujama tikai gadījumā, ja attiecīgajā gadā valsts parāda vadības ietvaros tiek veikti darījumi, kuru rezultātā samazinās procentu izdevumi vidējā termiņā un ilgtermiņā.

⁷ Piecu gadu perioda (2020.–2024. gads) atsevišķos gados pieļaujamas negatīvas rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības ar nosacījumu, ka rezultatīvais rādītājs ir izpildīts piecu gadu perioda beigās, t.i., 2024. gada beigās.

2. Valsts parāda un naudas līdzekļu vadībā paveiktais

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2023. gadā	
		Plānotais	Izpilde
<p>Rādītājs ir izpildīts. Iekšējā finanšu tirgū 2023. gadā veikti apgrozībā esošo eiroobligāciju, kas sākotnēji emitētas starptautiskajos tirgos, papildu laidieni 1,095 mljrd. EUR apmērā. Valsts vērtspapīru, kas sākotnēji izvietojumā izplatīti iekšējā finanšu tirgū, apjoms apgrozībā 2023. gada beigās, salīdzinot ar 2020. gada sākumu, ir palielinājies par 2,170 mljrd. EUR (rezultatīvais rādītājs ir izpildīts).</p>			
4. Nodrošināta valsts parāda un naudas līdzekļu vadības procesa digitālā transformācija.	4.1. 2026. gada beigās valsts parāda un naudas līdzekļu vadības procesa tehnoloģiskā brieduma līmenis ir vismaz par vienu pakāpi augstāks, salīdzinot ar novērtējumu 2023. gada beigās (līmenis gada beigās ⁸).	3	3
<p>Rādītājs ir izpildīts. Pabeigts Valsts kases projekts "Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības procesa digitālā transformācija", kura ietvaros nodrošināta valsts parāda un naudas līdzekļu vadības procesa optimizācija, transformējot to digitāli, t.sk. izveidojot BI risinājumus analītiskas informācijas un operatīvu datu apstrādei un pieejamībai finanšu vadības lēmumu pieņemšanai valsts parāda un naudas līdzekļu vadības jomā, par ~90% samazinot informācijas apkopošanas un apstrādes darbietilpību, kā arī nodrošinot iesaistīto Valsts kases ekspertu kompetences celšanu BI risinājumu ilgtspējas nodrošināšanai un turpmākai attīstībai. Atbilstoši neatkarīgam ārējam novērtējumam 2023. gada beigās sasniegtais valsts parāda un naudas līdzekļu vadības procesa tehnoloģiskā brieduma līmenis (3) ir par vienu pakāpi augstāks kā 2019. gada beigās.</p>			
5. Palielināts privātpersonu īpašumā esošo krājobligāciju apjoms.	5.1. Privātpersonu īpašumā esošo krājobligāciju apjoms attiecīgā gada beigās, milj. euro.	200	253
<p>Rādītājs ir izpildīts. Iekšējā finanšu tirgū 2023. gadā veikti apgrozībā esošo eiroobligāciju, kas sākotnēji emitētas starptautiskajos tirgos, papildu laidieni 1,095 mljrd. EUR apmērā. Valsts vērtspapīru, kas sākotnēji izvietojumā izplatīti iekšējā finanšu tirgū, apjoms apgrozībā 2023. gada beigās, salīdzinot ar 2020. gada sākumu, ir palielinājies par 2,170 mljrd. EUR (rezultatīvais rādītājs ir izpildīts).</p>			

⁸ Atbilstoši tehnoloģiskā brieduma novērtēšanas modelim, pēc kura Valsts kases valsts parāda un naudas līdzekļu procesa tehnoloģiskā brieduma līmenis tika novērtēts ar Eiropas Komisijas Strukturālā atbalsta programmas atbalsta īstenotā projekta "Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības procesa digitālā transformācija Latvijas Republikas Valsts kase" ietvaros 2020. gadā vai atbilstoši līdzīgai metodoloģijai.

2.9. 2024. gadā plānotie pasākumi

Latvija 2021. gada decembrī pirmā no Baltijas un Skandināvijas valstīm emitēja valsts ilgtspējīgās obligācijas, apliecinot apņemšanos sasniegt izvirzītos mērķus klimata pārmaiņu seku mazināšanai un klimatneitralitātes nodrošināšanai, kā arī sociālo mērķu sasniegšanā. Ņemot vērā ilgtspējīgo finanšu instrumentu attīstību un pieaugošu investoru interesi, Valsts kases darbības stratēģijā 2023.–2026. gadam ir noteikts uzdevums ieviest ilgtspējīgos, sociālos vai zaļos valsts parāda vērtspapīrus kā regulāru aizņemšanās instrumentu, iekļaujot to kopējā aizņemšanās stratēģijā (ciktāl tas iespējams pie atbilstošu valsts budžeta izdevumu apjoma). Starpministriju darba grupas ietvaros 2024. gadā tiks uzsākta Latvijas ilgtspējīgo valsts vērtspapīru ietvara aktualizēšana.

Lai veicinātu Valsts kases darbības stratēģijā 2023.–2026. gadam noteiktos privātpersonu īpašumā esošā krājobligāciju apjoma vidēja termiņa mērķu sasniegšanu, tiks turpināti pasākumi krājobligāciju kā privātpersonām sniegtā pakalpojuma attīstībai un uzturēšanai, nodrošinot krājobligāciju publiskā piedāvājuma vadību atbilstoši kopējai aizņemšanās stratēģijai, ērtu un drošu krājobligāciju iegādes iespēju atbilstoši mūsdienīgām digitālo pakalpojumu sniegšanas prasībām, kā arī regulāri veicot pasākumus pieprasījuma pēc krājobligācijām veicināšanai un popularizēšanai.

Vidējā termiņā Valsts kase turpinās valsts parāda un naudas līdzekļu vadības digitālo transformāciju, to optimizējot ar informācijas tehnoloģiju palīdzību un panākot vēl augstāku procesa digitālā brieduma līmeni laika, cilvēkresursu un informācijas tehnoloģiju resursu pilnvērtīgākai, racionālākai un efektīvākai izmantošanai.

3. Valsts aizdevumu un galvojumu vadībā paveiktais

Darbības virziena mērķis

Nodrošināt valsts aizdevuma pretendentiem pieejamību finanšu resursiem (t.sk. ilgtermiņa) valsts aizdevuma veidā ar finansiāli izdevīgiem nosacījumiem, sniegtot kvalitatīvu pakalpojumu, kā arī nodrošināt valsts galvojumu uzraudzības procesu, vienlaikus ierobežojot valsts aizdevuma un valsts galvojuma kredītrisku.

3.1. Situācijas raksturojums un attīstības tendences

Likuma par budžetu un finanšu vadību 36. pantā ir noteikts subjektu loks un mērķi, kam ir tiesības saņemt valsts aizdevumu, savukārt 37. panta tiesību normas regulē valsts galvojuma sniegšanu, tai skaitā nosaka, par kādām saistībām var tikt sniegts valsts galvojums. Valsts kasei ir jānodrošina finanšu resursu pieejamība ES līdzfinansētu un tautsaimnieciski nozīmīgu investīciju projektu īstenošanai ar finansiāli izdevīgiem nosacījumiem, tādējādi mazinot projektu neieviešanas vai iesaldēšanas riskus (piemēram, nepietiekama finanšu plūsma) un iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu pieejamības un kvalitātes apdraudējumu.

Valsts kase izsniedz un apkalpo valsts aizdevumus, t.sk. uzrauga saistību pienācīgu izpildi, atbilstoši Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumiem Nr. 888 "Kārtība, kādā ministrijas un citas centrālās valsts iestādes iekļauj gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā valsts aizdevumu pieprasījumus, un valsts aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas kārtība". Ministru kabineta noteiktajā kārtībā Valsts kase piedalās valsts vārdā sniedzamo galvojumu sniegšanā, kā arī veic regulāru valsts galvoto projektu realizētāju finansiālā stāvokļa analīzi un uzraudzību.

2023. gadā nodrošināta savlaicīga un pareiza kredīta kvalitātes novērtēšana un uz tā pamata izveidoto uzkrājumu pietiekamība iespējamo zaudējumu segšanai. Būtiski pārskatīta nodrošinājuma vērtības noteikšana un uzskaitē, atvieglojot kredītņēmēju uzraudzības procesu un samazinot gadījumu skaitu, kad ir nepieciešams iesniegt aktualizētu sertificēta vērtētāja novērtējumu, tādējādi samazināts administratīvais un izmaksu slogs kredītņēmējam aizdevuma līguma darbības laikā.

"Valsts kases darbības stratēģijas 2023.-2026. gadam" darbības periodā plānots izsniegt ilgtspējīgus valsts aizdevumus, veicinot ilgtspējīgo finanšu tirgus segmenta attīstību un virzību uz klimata neitralitāti (lai 2025. gadā tie veidotu vismaz 5 % no visiem vispārējā kārtībā kārtējā gadā izsniegtajiem valsts aizdevumiem), tā sasniegšanai 2023. gadā veikta "zaļo aizdevumu" izsniegšanas nosacījumu un tehniskā risinājuma ieviešanas izziņojumu izpēte.

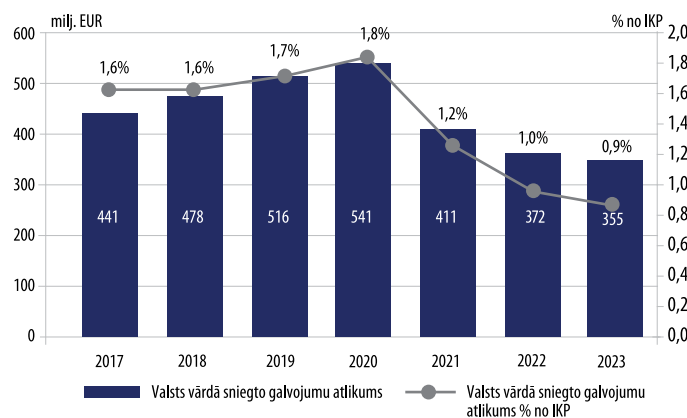
3.2. Valsts vārdā sniegtie galvojumi

Likums "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam" jaunus valsts vārdā sniedzamos galvojumus neparedzēja, taču noteica, ka saskaņā ar Lauksaimniecības un lauku attīstības likumu un Attīstības finanšu institūcijas likumu valsts 250,0 milj. euro apmērā atbild par AS "Attīstības finanšu institūcija Altum" izsniegtajām garantijām.

Valsts vārdā sniegto galvojumu apmērs 2023. gada beigās bija 541,9 milj. euro, ko veidoja izmaksātā, bet vēl neatmaksātā valsts vārdā sniegtā galvojuma daļa 354,6 milj. euro apmērā un neizmaksātā, bet vēl pieejamā valsts vārdā sniegtā galvojuma daļa 187,3 milj. euro apmērā. Kopējais valsts vārdā sniegto galvojumu atlikums 2023. gada beigās bija 354,6 milj. euro jeb 0,9 % no IKP.

12. attēls.

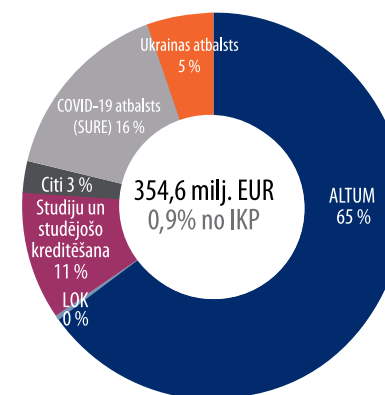
Valsts vārdā sniegto galvojumu atlikums uz 31.12.2023. (milj. EUR)

Valsts vārdā sniegto galvojumu portfeli veido galvojumi AS "Attīstības finanšu institūcijai "Altum" par tās izsniegtajām garantijām kredītiestādēm par lauksaimnieku aizņēmumiem (pārgalvojumi), galvojumi Eiropas Investīciju bankai par AS "Attīstības finanšu institūcijas "Altum" izsniegtajiem aizdevumiem uzņēmumu konkurētspējas uzlabošanas atbalsta programmas ietvaros un Latvijas mazo un vidējo uzņēmumu attīstības kredītiestādes ietvaros (230,0 milj. euro), galvojumi studējošo un studiju kredītiestādei (38,4 milj. euro), kā arī pamatojoties uz Likumu par valsts apdraudējuma un tā seku novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar Covid-19 izplatību, galvojums Eiropas Komisijai 57,1 milj. euro apmērā par Latvijas dalību SURE un, pamatojoties uz Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumu, galvojumi Pasaules Bankai un Eiropas Komisijai atbalstam Ukrainai 18,1 milj. euro un LOK 1,2 milj. euro. Turpmāk paredzams, ka arvien lielāks īpatsvars valsts vārdā sniegto galvojumu portfeli būs mazo un vidējo uzņēmumu atbalstam un citu valsts atbalsta programmu īstenošanai.

13. attēls.

Valsts vārdā sniegto galvojumu portfelis sadalījumā pa aizņēmējiem uz 31.12.2023.

Neraugoties uz Krievijas visaptverošo iebrukumu Ukrainā, globālo energoresursu cenu kāpumu un Eiropas Centrālās bankas procentlikmju vairākkārtēju paaugstinājumu, šie faktori nav radījuši būtisku ietekmi uz valsts vārdā sniegto galvojumu izpildi.

3. Valsts aizdevumu un galvojumu vadībā paveiktais

3.3. Valsts aizdevumi

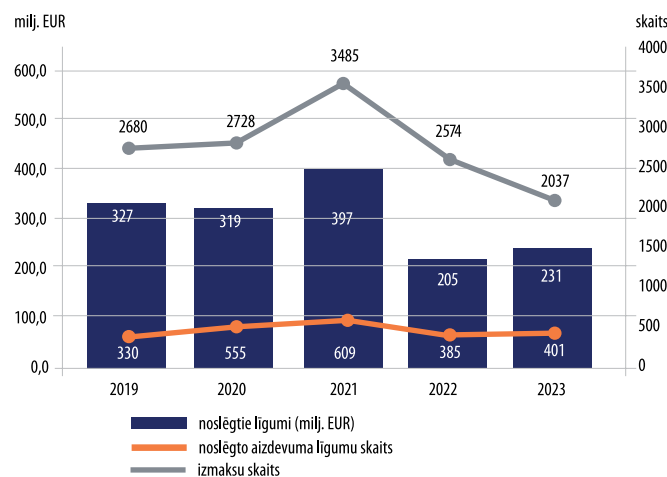
Likums "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam" noteica valsts budžeta aizdevumu kopējo palielinājumu 334,5 milj. *euro* apmērā, t.sk. pašvaldību aizņēmumu kopējo palielinājumu 178,1 milj. *euro*. Savukārt kopējais valsts aizdevumu portfelis 2023. gada 31. decembrī bija 2 261,0 milj. *euro* – par 136,7 milj. *euro* lielāks nekā 2022. gadā.

Valsts aizdevumu kredītportfelī turpina dominēt aizdevumi pašvaldībām un to struktūrām 1 808,0 milj. *euro*, kas palielinājušies par 73,5 milj. *euro*, salīdzinot ar 2022. gadu.

3.3.1. Valsts aizdevumi pašvaldībām un pašvaldību struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem

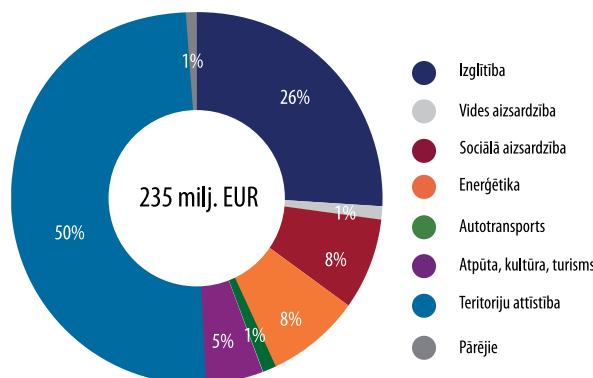
2023. gadā tika noslēgts 401 valsts aizdevuma līgums par kopējo summu 231,0 milj. *euro*, no kuriem, 370 aizdevuma līgumi par kopējo summu 199,0 milj. *euro* ES projektu īstenošanai, 31 aizdevuma līgums par kopējo summu 32,0 milj. *euro* katras pašvaldības prioritāro investīciju projektu realizācijai.

14. attēls. Valsts aizdevumu pašvaldībām dinamika (2019.–2023. gads)

Valsts aizdevumi 244,4 milj. *euro* apmērā jeb 76 % no kopējā valsts aizdevuma apjoma izsniegti pašvaldību struktūrām, t.sk. 234,6 milj. *euro* – pašvaldībām.

15. attēls. Pašvaldībām 2023. gadā izsniegto valsts aizdevumu mērķi

3.3.2. Valsts aizdevumi valsts struktūrām

Valsts aizdevumi 29,1 milj. *euro* apmērā jeb 9 % no kopējā valsts aizdevuma apjoma izsniegti valsts struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem, t.sk. 28,7 milj. *euro* apmērā izsniegti AS „Attīstības finanšu institūcija Altum” valsts atbalsta programmu īstenošanai (mazie un vidējie uzņēmumi, lauksaimniecība, jaunuzņēmumi u.c.) un 0,4 milj. *euro* apmērā – zinātniskajiem institūtiem un augstskolām ES līdzfinansēto projektu īstenošanai (pētniecības infrastruktūras attīstībai, energoefektivitātes paaugstināšanai ēkās u.c.).

3.3.3. Valsts aizdevumi nefinanšu sabiedrībām⁹

Valsts aizdevumi 47,1 milj. *euro* apmērā jeb 15 % no kopējā valsts aizdevuma apmēra izsniegti nefinanšu sabiedrībām, t.sk. 41,5 milj. *euro* valsts aizdevumi pašvaldību kapitālsabiedrībām ES līdzfinansēto projektu īstenošanai, lai nodrošinātu tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumu sniegšanu (siltumapgādes, ūdensapgādes un kanalizācijas projektu īstenošanai u.c.).

⁹Institucionālās vienības, kuras ir neatkarīgas juridiskas personas un tirgus ražotāji, kuru galvenā darbība ir preču ražošana un nefinanšu pakalpojumu sniegšana.

3. Valsts aizdevumu un galvojumu vadībā paveiktais

3.4. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji

Darbības virziena mērķis un rādītāji ir sasniegti.

4. tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts aizdevumu un galvojumu vadībā

3.5. 2024. gadā plānotie pasākumi

Valsts kase turpinās *eAizņēmumu* un valsts aizdevumu izsniegšanas pilnveidi, sekmējot vēl efektīvāku valsts aizdevumu izsniegšanu un apkalpošanu, turpinot *eAizņēmumu* sistēmas attīstīšanu un funkcionalitātes uzlabošanu, lai nodrošinātu klientiem vēl ērtāku un pārskatāmāku vidi. Vienlaikus tiks uzsākta *eAizņēmumu* sistēmā noslēgto aizdevumu līgumu nosacījumu automātiska ģenerēšana SAP ERP sistēmā.

Lai veicinātu ilgtspējīgu finanšu tirgus segmenta attīstību Latvijā un virzību uz klimata neitralitāti, Valsts kase turpinās normatīvā regulējuma pilnveidi, nodrošinot tās stratēģijā izvirzītā mērķa – izsniegt ilgtspējīgus valsts aizdevumus projektiem, kas vērsti uz klimata pārmaiņu negatīvās ietekmes mazināšanu, – īstenošanu (lai 2025. gadā tie veidotu vismaz 5 % no visiem vispārējā kārtībā kārtējā gadā izsniegtajiem valsts aizdevumiem).

Rezultāta	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2023.gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Nodrošināts uz klientu orientēts valsts aizdevumu izsniegšanas un uzraudzības process ar finansiāli izdevīgiem nosacījumiem.	1.1. Pašvaldību un pašvaldību kapitālsabiedrību ar pašvaldību galvojumu aizņēmumu apmērs no Valsts kases no kopējā pašvaldību un pašvaldību kapitālsabiedrību ar pašvaldību galvojumu aizņēmumu apmēra.	85	100
<i>Rādītājs ir izpildīts. Valsts kasē tiek nodrošināts kvalitatīvs valsts aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas process un valsts aizdevumi tiek izsniegti ar izdevīgiem finansiāliem nosacījumiem. Valsts kase regulāri izvērtē valsts aizdevuma pakalpojumu, definējot precīzas prasības tā kvalitātei. Vienkāršots aizdevuma pakalpojuma saņemšanas process, samazinot administratīvo slogu un automatizējot aizdevuma apkalpošanas procesu.</i>			
2. Nodrošināts uz klientu orientēts valsts aizdevumu izsniegšanas un uzraudzības process ar finansiāli izdevīgiem nosacījumiem.	2.1. Apmierinātība ar saņemto pakalpojumu kvalitāti valsts aizdevumu procesa īstenošanā nav zemāka par 85% (% no aptaujāto klientu skaita ¹⁰).	85	0
<i>Aptauja veikta 2022. gadā, sasniedzot klientu apmierinātības rādītāju 94 %. Saskaņā Valsts kases kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošajos dokumentos noteikto klientu apmierinātības pētījumu veic ne retāk kā reizi trijos gados. Nākamā aptauja tiks veikta 2025. gadā.</i>			
3. Nodrošināta savlaicīga un pareiza kredīta kvalitātes novērtēšana un uz tā pamata izveidoto uzkrājumu pietiekamība iespējamo zaudējumu segšanai.	3.1. Aizņēmējam, kurš nav veicis valsts aizdevuma vai valsts galvotā aizdevuma līgumā paredzēto kārtējo pamatsummas vai procentu maksājumu, iepriekš izveidoti uzkrājumi vismaz neveiktā maksājuma apmērā (% no visiem gadījumiem).	100	100
<i>Rādītājs ir izpildīts. Valsts kasē tiek nodrošināts kvalitatīvs valsts aizdevumuņēmēju kredītpējas uzraudzības process, kas ļauj nodrošināt savlaicīgu un pareizu kredīta kvalitātes novērtēšanu un uz tā pamata izveidoto uzkrājumu pietiekamību iespējamo zaudējumu segšanai. Valsts kase regulāri pārskata valsts aizdevumuņēmēju kredītpējas uzraudzības politiku, un veic regulāru klientu kredītpējas uzraudzību un aizdevumu nosacījumu izpildes kontroli.</i>			

¹⁰ Saskaņā Valsts kases kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošajos dokumentos noteikto klientu apmierinātības pētījumu veic ne retāk kā reizi trijos gados. Pēc nepieciešamības veic gan visaptverošas klientu aptaujas, gan aptaujas konkrēta pakalpojuma un klientu segmenta apmierinātības un vajadzību apzināšanai.

4. ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā paveiktais

Darbības virziena mērķis

Organizēt un standartizēt sertifikācijas iestādes funkciju izpildi tā, lai nodrošinātu piešķirējinstāciju un Latvijas Republikas normatīvajos aktos iekļauto prasību ievērošanu, savlaicīgu līdzekļu saņemšanu no piešķirējinstācijām un minimizētu risku neatbilstoši veikto izdevumu deklarēšanai.

4.1. Situācijas raksturojums un attīstības tendences

Valsts kase ir iesaistīta vairāku ārvalstu finanšu palīdzības finansēto programmu (turpmāk – programmas) vadībā, veicot šādas funkcijas:

- 1) ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda sertifikācijas iestādes funkcijas;
- 2) Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības finanšu instrumenta sertifikācijas iestādes funkcijas;
- 3) ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda grāmatvedības iestādes funkcijas;
- 4) Šveices sadarbības programmas maksājuma iestādes funkcijas.

Īstenojot iepriekš minētās funkcijas, Valsts kase nodrošina saņemtā un izlietotā finansējuma uzskaiti, sagatavo un iesniedz finansējuma piešķirējinstācijai pārskatus par palīdzības ietvaros veiktiem izdevumiem, kā arī veic citus ar finanšu vadību saistītos pienākumus. Atkarībā no palīdzības veida Valsts kase veic arī normatīvajos aktos paredzētās pārbaudes, analizē tās rīcībā esošo informāciju un iespējamo ietekmi uz deklarējamo izdevumu attiecināmību, nepieciešamības gadījumā koriģējot deklarējamus izdevumus. Funkciju izpildē Valsts kase cieši sadarbojas ar pārējām programmu vadībā iesaistītajām iestādēm, t.sk. vadošo iestādi, revīzijas iestādi, sadarbības iestādi un programmu apsaimniekotājiem.

Lai mazinātu manuālās darbības, izmantotu Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmā pieejamos datus, ir svarīgi izveidot un meklēt jaunus sistēmas risinājumus pārskatu sagatavošanai, t.sk. uzkrājot sistēmā informāciju par pārskata sagatavošanas un pārbaudes procesu.

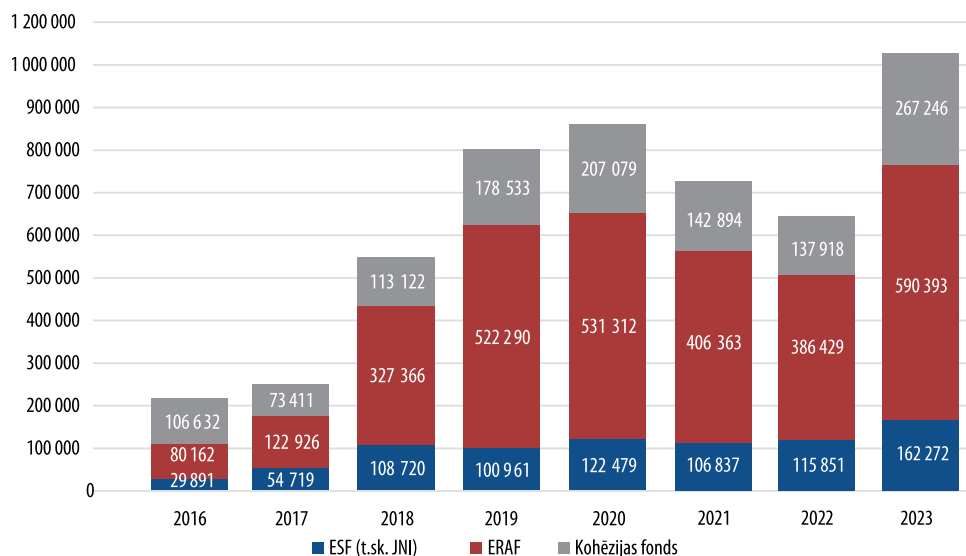
4.2. Sertifikācijas iestādes funkcijas 2014.–2020. gada plānošanas periodā

2023. gadā Valsts kase turpināja regulāri iesniegt maksājuma pieteikumus Eiropas

Komisijai un saņemt maksājumus. Deklarējamo izdevumu apjoms 2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu (sk. 16. attēlu) ir pieaudzis, ņemot vērā, ka 2023. gads ir noslēdzošais gads, kad finansējuma saņēmējs var veikt projekta izdevumus.

16. attēls.

Eiropas Komisijai deklarēto izdevumu apjoms (tūkst. EUR)

Atbilstoši Eiropas Komisijas normatīvo aktu grozījumiem ar programmas slēgšanu saistīto noslēguma dokumentācijas iesniegšanas termiņš tika pagarināts pa vienu gadu, tas ir līdz 2026. gada 15. februārim, līdz ar to tiek rasta iespēja dalībvalstīm atrisināt ar projektu īstenošanu saistītos problēmjautājumus, tādejādi mazinot risku zaudēt programmas piešķirumu.

4.3. Sertifikācijas iestādes funkcijas 2014.–2021. gada Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentam un Norvēģijas finanšu instrumentam

Latvijai pieejamais finansējums ir 94,4 milj. *euro* (t.sk. 9,0 milj. *euro*, kurus administrēs Finanšu instrumentu birojs un Innovation Norway). Latvija īsteno sešas programmas, kā

arī Tehniskās palīdzības projektu un Divpusējās sadarbības fondu. Finanšu instrumentu birojam iesniegti starpposma finanšu pārskati, pieprasot donorvalstīm 12 820 tūkst. *euro*. Par iesniegtajiem pārskatiem saņemtas atmaksas pilnā apmērā. 2024. gadā 30. aprīlī beidzās projektu attiecināmības periods, līdz ar to 2025.gada pirmajā ceturksnī, slēdzot programmas, būs jāiesniedz programmu noslēguma pārskati.

4.4. Grāmatvedības iestādes funkcijas ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas periodā

Eiropas Savienības fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda ietvaros plānotas ES fondu investīcijas 4,24 mljrd. *euro* apmērā. Lai Latvija varētu saņemt un administrēt ES fondu plānošanas periodā pieejamo finansējumu, īstenojot plānošanas periodu un nodrošināt pareizas finanšu pārvaldības principa ievērošanu, 2023.gadā Valsts kase turpināja sniegt atbalstu Finanšu ministrijai tiesiskā regulējuma izstrādē, kā arī izveidoja Valsts kases vadības un kontroles sistēmu maksājuma pieteikumu sagatavošanai un iesniegšanai Eiropas Komisijai.

4. ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā paveiktais

4.5. Maksājuma iestādes funkcijas Šveices sadarbības programmai

Līdz ar 30.06.2022. Sapašanās memoranda starp ES un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas ieguldījumu ekonomisko un sociālo atšķirību mazināšanā un sadarbībā migrācijas jomā Eiropas Savienībā noslēgšanu un letvarlīguma parakstīšanu 19.07.2023. Latvijai ieguldījuma otrajā periodā (2019.–2029. gads) ir pieejams finansējums 40 400 tūkst. Šveices franku (indikatīvi 42 420 tūkst. *euro*). 2023. gadā Valsts kase sniedza nepieciešamo atbalstu Finanšu ministrijai letvarlīguma sagatavošanā un likumprojekta izstrādē.

4.6. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji

Darbības virziena mērķis un rādītājs ir sasniegts.

5. tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā

Rezultāta	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2023. gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Ārējo auditoru pozitīvs novērtējums ¹¹ par sertifikācijas iestādes vadības un kontroles sistēmu.	1.1. Ārējo auditoru novērtējums par sertifikācijas iestādes vadības un kontroles sistēmu nav zemāks par "2".	2	1

Rādītājs ir izpildīts (pārsniegts). Ārējo auditoru novērtējums (Revīzijas iestādes) par ES fondu un EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu sertifikācijas iestādes vadības un kontroles sistēmu ir "1" (darbojas labi, trūkumi nav konstatēti vai ir konstatēti maznozīmīgi trūkumi), kas pārsniedz plānoto rādītāja vērtību. Izveidotā sertifikācijas iestādes vadības un kontroles sistēma maksājumu pieteikumu, kontu slēgumu un finanšu pārskatu sagatavošanai atbilst normatīvo aktu prasībām, nodrošinot, ka tiek ņemta vērā visa izdevumu deklarēšanai nepieciešamā informācija.

¹¹Novērtējuma kategorijas atbilstoši ES fondu vadību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem ("1" – darbojas labi, trūkumi nav konstatēti vai ir konstatēti maznozīmīgi trūkumi; "2" – darbojas, bet ir nepieciešami atsevišķi pilnveidojumi; "3" – darbojas daļēji, ir nepieciešami būtiski pilnveidojumi; "4" – nedarbojas, konstatēti būtiski trūkumi).

5. Grāmatvedības uzskaites pakalpojuma sniegšanā paveiktais

Darbības virziena mērķis

Atbilstoši ES dalībvalstu labākajai praksei un Ministru kabineta lēmumam vidējā termiņā izveidot vienoto pakalpojumu centru, standartizētu grāmatvedības uzskaites pakalpojumu sniegšanai valsts tiešās pārvaldes iestādēm, izmantojot vienotu risinājumu, tādējādi nodrošinot efektīvu un racionālu resursu izmantošanu un ticamus, kvalitatīvus un atkalizmantojamus datus.

5.1. Pakalpojuma sniegšana un attīstības tendences

Atbilstoši virzībai uz mazu un efektīvu valsts pārvaldi, t.sk. centralizējot atbalsta funkcijas, Valsts kase turpina sniegt un attīstīt grāmatvedības uzskaites pakalpojumu virknei valsts budžeta iestāžu, nodrošinot tām vienādotu darījumu uzskaiti, finanšu pārskatu sagatavošanu atbilstoši vienotiem pamatprincipiem, kā arī uztur informācijas sistēmu grāmatvedības un personāla datu uzskaitē un operatīvai informācijas apmaiņai. 2023. gadā Valsts kase sniedza grāmatvedības uzskaites pakalpojumu 11 valsts budžeta iestādēm: Valsts kancelejai, Valsts administrācijas skolai, Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei, Finanšu ministrijai, Iepirkumu uzraudzības birojam, Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijai, Valsts kasei, Valsts ieņēmumu dienestam, Centrālajai finanšu un līgumu aģentūrai, Fiskālās disciplīnas padomei un Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei.

Pakalpojuma ilgtermiņa attīstības mērķis ir atbilstoši ES dalībvalstu labākajai praksei izveidot vienoto pakalpojumu centru standartizētu grāmatvedības uzskaites pakalpojuma sniegšanai valsts tiešās pārvaldes iestādēm, izmantojot vienotu personālu uzskaites un grāmatvedības uzskaites risinājumu, tādējādi nodrošinot efektīvu un racionālu resursu izmantošanu un ticamus, kvalitatīvus un atkalizmantojamus datus. Paredzēts, ka līdz 2026. gada beigām vienotajā pakalpojumu centrā apkalpos 80 % valsts pārvaldē strādājošo.

Grāmatvedības uzskaites pakalpojuma centralizācijas stratēģiskā vīzija attiecas uz aptuveni 175 valsts tiešās pārvaldes iestādēm – ministrijām, padotības iestādēm un neatkarīgajām iestādēm. Lēmums par iestāžu tvērumu, centralizācijas modeli un tā ieviešanu pieņemts, balstoties uz analīzes rezultātiem ES Tehniskā atbalsta instrumenta projektā "Valsts pārvaldes vienoto pakalpojumu centra attīstība Latvijā".

2023. gadā uzsākta centralizētās platformas izveide grāmatvedības, personāla lietvedības, budžeta plānošanas un finanšu vadības jomā un vienotā pakalpojumu izveide Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna investīcijas 2.1.2.1.i. "Pārvaldes centralizētās platformas un sistēmas" projekta Nr. 2.1.2.1.i.0/1/23/1/VARAM/009 "Valsts pārvaldes vienota valsts finanšu resursu plānošana un pārvaldības grāmatvedības pakalpojumu nodrošinājums, vienotās resursu vadības ieviešana" ietvaros.

5.2. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji

Darbības virziena mērķis un rādītāji ir sasniegti.

6. tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji grāmatvedības uzskaites pakalpojuma sniegšanā

Rezultāta	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2023.gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Sniegts grāmatvedības uzskaites pakalpojums valsts budžeta iestādēm.	1.1. Valsts budžeta iestādes, kurām Valsts kase sniedz grāmatvedības uzskaites pakalpojumu (skaits) ¹² .	11	11
Rādītājs ir izpildīts. <i>Sniegts pakalpojums atbilstoši noslēgtajām vienošanās, sadarbības līgumiem un Finanšu ministrijas iekšējiem noteikumiem.</i>			
2. Apzinātas Valsts kases klientu vēlmes un atbilstoši tām pilnveidoti sniegtie pakalpojumi.	2.1. Apmierinātība ar saņemto grāmatvedības uzskaites pakalpojuma kvalitāti nav zemāka par noteikto skaitlisko vērtību (%) ¹³ .	70	0
<i>Aptauja veikta 2022. gadā, sasniedzot klientu apmierinātības rādītāju 84%. Saskaņā ar Valsts kases kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošajos dokumentos noteikto klientu apmierinātības pētījumu veic ne retāk kā reizi trijos gados.</i>			
3. Informācijas sistēmas pašapkalpošanās portāla moduļu vienota lietošana.	3.1. Informācijas sistēmas pašapkalpošanās portāla moduļu izmantojamība (% no kopējā iestādei attiecināmā moduļu skaita).	97	100

¹² Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība var tikt precīzēta atbilstoši pieņemtajiem lēmumiem par pakalpojuma turpmāko attīstīšanu.

¹³ Saskaņā ar Valsts kases kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošajos dokumentos noteikto klientu apmierinātības pētījumu veic ne retāk kā reizi trijos gados. Pēc nepieciešamības veic gan visaptverošas klientu aptaujas, gan aptaujas konkrēta pakalpojuma un klientu segmenta apmierinātības un vajadzību apzināšanai.

5.3. 2024. gadā plānotie pasākumi

2024. gadā plānoti apjomīgi darbi vienotu risinājumu ieviešanā, kas ietver gan standartizētu procesu definēšanu, projektējuma izstrādi, konfigurāciju izveidi, arhitektūras plānošanu, lietotāju pārvaldību. Tāpat gada beigās plānotas nozīmīgas datu migrācijas no šobrīd esošajiem risinājumiem.

Lai uzsāktu sniegt pakalpojumu Veselības ministrijai, Ekonomikas ministrijai, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, Klimata un Enerģētikas ministrijai, Zemkopības ministrijai resoriem, plānots izstrādāt juridisko ietvaru, t.sk. nosakot vienotā pakalpojumu centra un iestāžu sadarbību un atbildības.

Būtisks darbs paredzams arī pārmaiņu vadībā, jo saskaņā ar Atlīdzības uzskaites sistēmas datiem minētajos resoros šobrīd strādā vairāk kā 100 grāmatvedības speciālistu un saskaņā ar Ministru kabineta lēmumu ar 2025. gada 1. janvāri grāmatvedības speciālisti turpmāk strādās vienotā pakalpojumu centrā, sniedzot centralizētu pakalpojumu.

6. Iestādes pārvaldībā paveiktais

Darbības virziena mērķis

Veidot mūsdienīgu valsts pārvaldes iestādi ar profesionāliem, inovatīviem, uz pašattīstību un sadarbību vērstiem darbiniekiem atbalstošā darba vidē Valsts kases stratēģisko mērķu sasniegšanai.

6.1. Valsts kases finansējums un tā izlietojums

Valsts kases budžetā resursus izdevumu segšanai 2023. gadā veidoja dotācija no vispārējiem ieņēmumiem.

Valsts kase 2023. gadā (Finanšu ministrijas resora ietvaros) īstenoja šādas pamatbudžeta programmas un apakšprogrammas:

- 1) 31.00.00 programmu "Budžeta izpilde un valsts parāda vadība":
 - 31.01.00 apakšprogrammu "Budžeta izpilde";
 - 31.02.00 apakšprogrammu "Valsts parāda vadība";
- 2) 41.03.00 apakšprogrammu "Iemaksas starptautiskajās organizācijās";
- 3) 63.20.00 apakšprogrammu "Tehniskā palīdzība Eiropas Sociālā fonda (ESF) apgūšanai (2014–2020)";
- 4) 70.50.00 apakšprogrammu "Tehniskā palīdzība ERAF, ESF+, KF, TPF finansējuma apgūšanai (2021–2027)";
- 5) 71.05.00 apakšprogrammu "Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta apgūšanai (2018–2025)";
- 6) 72.05.00 apakšprogrammu "Tehniskā palīdzība Latvijas un Šveices sadarbības programmas apgūšanai. Latvijas–Šveices sadarbības programmas Tehniskā palīdzība 2023.–2029. gadam";
- 7) 74.06.00 apakšprogrammu "Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projekti un pasākumi 2021.–2026. gadam".

Apakšprogrammas "Budžeta izpilde" mērķis ir nodrošināt efektīvu un saimniecisku valsts kopbudžeta izpildi un uzraudzību, un Valsts kases sniegto pakalpojumu atbilstību labākajai finanšu vadības praksei.

Apakšprogrammas "Valsts parāda vadība" mērķis ir savlaicīgi nodrošināt finanšu resursu pieejamību finansēšanas nepieciešamības segšanai ar iespējami zemākām valsts parāda apkalpošanas izmaksām ilgtermiņā, ierobežojot finanšu riskus un vienlaikus sekmējot iekšējā finanšu tirgus attīstību.

Apakšprogrammas "Iemaksas starptautiskajās organizācijās" mērķis ir nodrošināt Latvijas Republikas finanšu saistību izpildi, savlaicīgi un pilnā apmērā veicot ikgadējos dalības maksājumus starptautiskajās finanšu organizācijās, kā arī veicot maksājumus to starptautisko finanšu institūciju kapitālā un/ vai rezervēs, kur Latvijas Republika ir kapitāldaļu turētāja, nodrošinot uzņemto saistību izpildi, t.sk. Latvijas dalību Starptautiskā Valūtas fonda finansēšanas mehānismā "Finanšu darījumu plāns".

Apakšprogrammas "Tehniskā palīdzība Eiropas Sociālā fonda (ESF) apgūšanai (2014–2020)" mērķis nodrošināt finansējumu ESF finansēta projekta īstenošanai. Projekta mērķis ir celt Valsts kases kapacitāti, lai nodrošinātu kvalitatīvu un efektīvu ES fondu sertifikācijas iestādes funkciju izpildi, kā arī celt sertifikācijas iestādes darbinieku kvalifikāciju, apmeklējot mācības, konferences, seminārus un citus pasākumus.

Apakšprogrammas "Tehniskā palīdzība ERAF, ESF+, KF, TPF finansējuma apgūšanai (2021–2027)" mērķis ir turpināt celt Valsts kases kapacitāti, lai nodrošinātu efektīvu ES fondu sertifikācijas iestādes funkciju izpildi.

Apakšprogrammas "Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu apgūšanai (2018–2025)" mērķis ir nodrošināt finansējumu Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēta projekta īstenošanai.

Apakšprogrammas "Tehniskā palīdzība Latvijas un Šveices sadarbības programmas apgūšanai 2023.–2029. gadam" mērķis ir sekmēt efektīvu un lietderīgu Šveices–Latvijas sadarbības programmas ieviešanu, sedzot Latvijas nacionālajām struktūrām radušās izmaksas.

Apakšprogrammas "Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projekti un pasākumi 2021.–2026. gadam" mērķis ir izveidot centralizētu platformu grāmatvedības, personāla lietvedības, budžeta plānošanas un finanšu vadības jomā valsts tiešās pārvaldes iestādēm, lai veicinātu efektivitāti, digitālo transformāciju un valsts līdzekļu optimizāciju.

2023. gadā Valsts kase neveica pētniecības un attīstības darbus.

6. Iestādes pārvaldībā paveiktais

7. tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
(kopsavilkums pa visām (FM resora) programmām, EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	213 490 710	247 884 964	242 056 626
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	213 490 710	247 884 964	242 056 626
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	213 490 710	247 884 964	242 056 626
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	212 635 751	247 109 206	241 331 720
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	11 382 414	13 130 692	12 914 646
2.1.2.	Procentu izdevumi	164 128 135	199 054 772	194 020 989
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	5 098 032	23 712 450	23 544 793
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	854 959	775 758	724 906
3.	Finansiālā bilance	32 027 170	11 211 292	10 851 292
4.	Finansēšana	-32 027 170	-11 211 292	-10 851 292
4.2.	Akcijas un cita līdzdalība komersantu pašu kapitālā	-32 027 170	-11 211 292	-10 851 292

6. Iestādes pārvaldībā paveiktais

8. tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta programmai
"Budžeta izpilde un valsts parāda vadība" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	176 146 834	212 246 983	206 970 275
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	176 146 834	212 246 983	206 970 275
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	176 146 834	212 246 983	206 970 275
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	175 291 875	211 471 225	206 245 369
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	11 163 740	12 416 453	12 224 380
2.1.2.	Procentu izdevumi	164 128 135	199 054 772	194 020 989
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	854 959	775 758	724 906
3.	Finansiālā bilance	0	0	0
4.	Finansēšana	0	0	0

6. Iestādes pārvaldībā paveiktais

9. tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai
"Budžeta izpilde" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	9 324 998	10 615 811	10 404 009
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	9 324 998	10 615 811	10 404 009
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	9 324 998	10 615 811	10 404 009
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	8 470 039	9 840 053	9 679 103
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	8 470 039	9 840 053	9 679 103
2.1.2.	Procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	854 959	775 758	724 906
3.	Finansiālā bilance	0	0	0
4.	Finansēšana	0	0	0
4.1.	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	0	0	0

6. Iestādes pārvaldībā paveiktais

10. tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai
"Valsts parāda vadība" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	166 821 836	201 631 172	196 566 266
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	166 821 836	201 631 172	196 566 266
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	166 821 836	201 631 172	196 566 266
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	166 821 836	201 631 172	196 566 266
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	2 693 701	2 576 400	2 545 277
2.1.2.	Procentu izdevumi	164 128 135	199 054 772	194 020 989
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbībā	0	0	0
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0

6. Iestādes pārvaldībā paveiktais

11. tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai
"Iemaksas starptautiskajās organizācijās" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	32 125 202	34 923 742	34 396 085
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	32 125 202	34 923 742	34 396 085
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	98 032	23 712 450	23 544 793
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	0	0
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	0	0	0
2.1.2.	Procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	98 032	23 712 450	23 544 793
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0
3.	Finansiālā bilance	32 027 170	11 211 292	10 851 292
4.	Finansēšana	-32 027 170	-11 211 292	-10 851 292
4.1.	Akcijas un cita līdzdalība komersantu pašu kapitālā	-32 027 170	-11 211 292	-10 851 292

6. Iestādes pārvaldībā paveiktais

12. tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai
"Tehniskā palīdzība Eiropas Sociālā fonda (ESF) apgūšanai
(2014-2020)" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	196 755	66 234	66 228
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	196 755	66 234	66 228
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	196 755	66 234	66 228
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	196 755	66 234	66 228
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	196 755	66 234	66 228
2.1.2.	Procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0

6. Iestādes pārvaldībā paveiktais

13. tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai
"Tehniskā palīdzība ERAF, ESF+, KF, TPF finansējuma apgūšanai
(2021–2027)" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	209 393	207 335
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	209 393	207 335
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	0	209 393	207 335
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	209 393	207 335
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	0	209 393	207 335
2.1.2.	Procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0

6. Iestādes pārvaldībā paveiktais

14. tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai
“Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas
un Norvēģijas finanšu instrumentu apgūšanai” (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	21 919	29 129	29 126
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	21 919	29 129	29 126
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	21 919	29 129	29 126
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	21 919	29 129	29 126
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	21 919	29 129	29 126
2.1.2.	Procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0

6. Iestādes pārvaldībā paveiktais

15. tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai
"Tehniskā palīdzība Latvijas un Šveices sadarbības programmas
apgūšanai 2023.-2029. gadam" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	3 500	2 442
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	3 500	2 442
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	0	3 500	2 442
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	3 500	2 442
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	0	3 500	2 442
2.1.2.	Procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0

6. Iestādes pārvaldībā paveiktais

16. tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai
“Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projekti un pasākumi
2021.-2026. gadam” (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā ar izmaiņām	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	405 983	385 135
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	405 983	385 135
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	0	405 983	385 135
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	405 983	385 135
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	0	405 983	385 135
2.1.2.	Procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	0	0	0

Valsts budžeta līdzekļi 2023. gadā izlietoti Valsts kases izvirzīto darbības virzienu un rezultatīvo rādītāju sasniegšanai, par ko liecina pārskatā publicētie izpildes rādītāji, tajā skaitā vienotu budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaites un finanšu pārskatu sagatavošanas principu izstrāde, ePakalpojumu – eKase, ePlāni, ePārskati, eTāmes, eAizņēmumi modernizēšana, pasākumu Valsts kases IKT infrastruktūras migrēšanai uz valsts federētajiem mākonpakalpojumiem noteikšana, valsts parāda un naudas līdzekļu vadības procesa digitālās transformācijas nodrošināšana, privātpersonu īpašumā esošo krājobligāciju apjoma palielināšanas pasākumu nodrošināšana, valsts vērtspapīru piedāvājuma finanšu tirgū uzturēšana, uz klientu orientēta valsts aizdevumu izsniegšanas un uzraudzības procesa nodrošināšana, ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības sertifikācijas iestādes funkciju realizācijas nodrošināšana, grāmatvedības uzskaites pakalpojumu valsts budžeta iestādēm sniegšana u.c. Valsts kases virzība uz vienotiem grāmatvedības, personāla lietvedības, finanšu vadības un cilvēkresursu vadības procesiem valsts pārvaldē, veicina digitalizāciju un valsts līdzekļu efektīvu izlietojumu.

Valsts kancelejas horizontāli virzītā pasākuma valsts pārvaldes kapacitātes stiprināšanai, nodrošinot stratēģiski svarīgo amata grupu atlīdzību “Valsts tiešās pārvaldes iestādēs nodarbināto

atalgojuma palielināšana” ietvaros Valsts kasei 2023. gadā piešķirti 51,6 tūkst. euro. Finansējums izlietots līdzvērtīga un normatīviem aktiem atbilstoša atalgojuma nodarbinātajiem noteikšanai, t.sk. mēnešalgu zemāko sliekšņu sasniegšanai.

Ārvalstu ieguldījumu īstenoto programmu ietvaros Valsts kase nodrošina sertifikācijas un maksājuma iestādes funkcijas (izlietojumu sk. tabulās, bet detalizētu informāciju par paveikto – šī pārskata 4. nodaļā).

6. Iestādes pārvaldībā paveiktais

Valsts iepirkumi

Valsts kasē iepirkumus veic saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu, piemērojot atklātu konkursu, sarunu procedūru, iepirkumu saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 9. pantu un 10. pantu. Iepirkuma veikšanai Valsts kases pārvaldnieks ar rīkojumu izveido iepirkuma komisiju, kura ir kompetenta tā iepirkuma jomā, par kuru slēdz līgumu. Iepirkumus reģistrē un līgumu izpildi kontrolē Centralizētajā resursu vadības sistēmā *Horizon*. 2023. gadā Valsts kase veica astoņus iepirkumus (neskaitot iepirkumus līdz 10 000 euro un iepirkumus, izmantojot Elektronisko iepirkumu sistēmas apakšsistēmu "e-pasūtījumi") un to rezultātā noslēdza līgumus par 709 990 euro bez PVN.

6.2. Darba vide

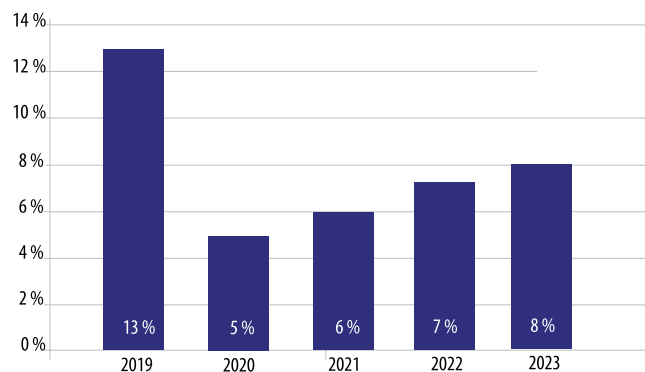
Valsts kases nodarbinātie funkciju un uzdevumu izpildi 2023. gadā turpināja nodrošināt hibrīdmodeli (klātienē un attālināti), nodrošinot Valsts kases funkciju izpildi un pakalpojumu nepārtrauktību, kas ļāvis ietaupīt finanšu līdzekļus (administratīvos un darba telpu uzturēšanas izdevumus), sekmēt digitālo transformāciju, ilgtspēju, t.sk. piesaistot darbam Valsts kasē speciālistus no Latvijas reģioniem, kā arī līdzsvarot darba un privāto dzīvi darbiniekiem, veidojot modernu, iekļaujošu, efektīvu un elastīgu darba organizācijas modeli un kultūru.

6.3. Personāls un personāla vadība

Valsts kasi raksturo pieredzējuši un zinoši darbinieki, kuri ikdienā demonstrē lojalitāti un tieksanos uz visaugstākajiem kvalitātes standartiem. Kopumā konservatīvā sadarbības kultūra pārtop fokusētā, mērķtiecīgā un uz attīstību vērstā vidē. Galvenais pārmaiņu virzītājspēks ir jaunu ideju iepļūšana ar darbinieku mainību, atvērtība attīstībai un jaunām tendencēm, kā arī skaidra nākotnes vīzija.

17. attēls.

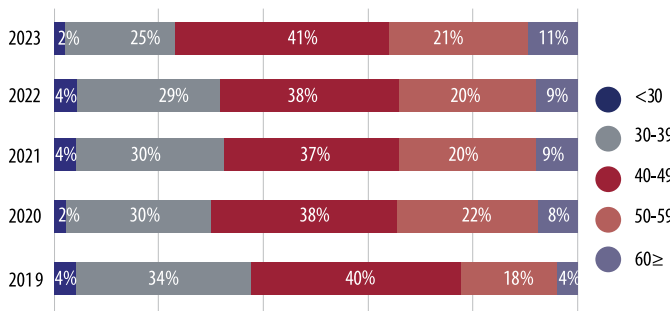
Atbrīvotā personāla īpatsvars no faktiski strādājošajiem nodarbinātajiem (2019.–2023. gads) (%)

Valsts kase rūpējoties par darbinieku labbūtnību un labsajūtu, ik pusgadu pārliecinās par veicinošu un traucējošu sajūtu biežumu ikdienas darbā. Emocionālā klimata indeksa pētījumā skaidri redzams, ka veicinošās sajūtas (patstāvīgs, informēts, novērtēts, produktīvs un priecīgs) darbinieki vidēji izjūt būtiski biežāk nekā traucējošās sajūtas (izsmelts, norūpējies, stresa, apjucis, netaisnīgi).

18. attēls.

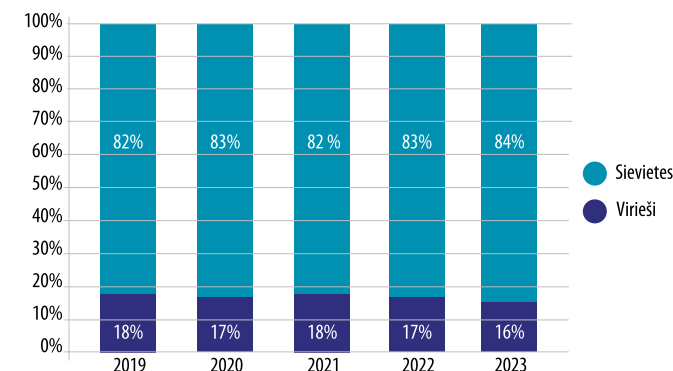
Valsts kases personāla sadalījums pēc vecuma (2019.–2023. gads) (%)

2023. gadā Valsts kasē saglabājās nemainīgs amata vietu skaits (213). Vidējais nodarbināto skaits, ieskaitot ilgstošā prombūtnē esošos ierēdņus un darbiniekus, 2023. gadā bija 208, t.sk. 163 ierēdņi un 45 darbinieki. 95 % nodarbināto pēdējā gada laikā ir apmeklējuši vismaz divas organizētas mācību vai attīstības sesijas. Kompetenču attīstības fokusā ir digitālās prasmes, kuras nepastarpināti korelē ar darba kvalitātes novērtējumu, un liderība, kur 2023. gadā turpinās komandu vadītāju attīstības programma, lai stiprinātu vadītāja lomu kā virzītājspēku kompetenču attīstībā un mērķu sasniegšanā.

19. attēls.

Valsts kases personāla sadalījums pēc dzimuma (2019.–2023. gads) (%)

6.4. Kvalitātes, risku un informācijas drošības pārvaldība

Valsts kasē izveidotā kvalitātes vadības sistēma un informācijas drošības pārvaldība nodrošina stabilu iestādes darbību, tās nepārtrauktību un operatīvu rīcību krīzes situācijās. Par nākamo kvalitātes līmeni Valsts kases darbības attīstīšanai un virzībai uz ilgtspējīgu kvalitātes kultūru noteikta Eiropas Kvalitātes vadības fonda izcilības modeļa principu ieviešana. Lai nodrošinātu ikdienas procesu norises uzraudzības iespējas, lēmumu pieņemšanu, pamatojoties uz datiem, un datu pieejamību procesu pilnveidošanai un pakalpojumu sniegšanai, tiek pārskatīta un attīstīta procesu mērījumu sistēma.

6. Iestādes pārvaldībā paveiktais

Turpinot pilnveidot projektu un attīstības pasākumu pārvaldību, t.sk. resursu plānošanu, patērētā laika uzskaiti un izpildes atskaites, Valsts kases kvalitātes vadības sistēmas dokumenti 2023. gadā migrēti uz atvērtā koda projektu pārvaldības rīku *Redmine*. Valsts kase izmanto *Redmine* rīku ne tikai projektu un attīstības pasākumu pārvaldībai, bet arī, izmantojot Biznesa Inteligences rīkus, izpildes un rezultātīvo rādītāju atskaišu veidošanai. Tādējādi vadībai nodrošinot strukturētus datus un datu analīzi dažādos griezumos.

Lai nodrošināt augstu Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitāti un drošību, īpašu uzmanību pievēršot informācijas apstrādes sistēmu darbības stabilitātei un uzticamībai, informācijas drošības pārvaldība ir viena no Valsts kases pastāvīgajām prioritātēm. Sekmīgi noritējis Valsts kases informācijas drošības pārvaldības sistēmas uzraudzības audits atbilstoši standarta ISO 27001:2013 prasībām.

Būtiska Valsts kases vadības procesu sastāvdaļa ir risku vadība, kas sekmē mērķu sasniegšanu un efektīvu procesu un projektu pārvaldību. Risku vadība ir vērsta uz risku apzināšanu un samazināšanu līdz pieņemamam līmenim, potenciālo iespēju izmantošanu un labas pārvaldības principu ieviešanu. Lai izstrādātu un ieviestu Valsts kases risku pārvaldības standartu un vienotu risku pārvaldības rīku, nodrošinātu efektīvu risku vadību un samazinātu manuālā darba apjomu, 2023. gadā veikti pasākumi risku pārvaldības pilnveidošanai: *Redmine* rīkā izveidots Risku reģistrs, kurā pakāpeniski tiek ietverti ar pakalpojumu un pārvaldības procesu nodrošināšanu identificētie un novērtētie riski.

6.5. Iekšējās kontroles sistēma

Valsts kases iekšējās kontroles sistēma ir izveidota, pamatojoties uz visaptverošiem iekšējās kontroles sistēmas pamatelementiem: kontroles vidi, darba izpildes novērtējumu, risku vadību, kontroles aktivitātēm, uzraudzību, efektīvu informācijas apriti un savstarpēju komunikāciju.

Kontroles vides kultūru Valsts kase ir izveidojusi, nodrošinot darbības atbilstību kvalitātes vadības sistēmai un ētikas kodeksam, veicinot darbinieku iesaistīšanos iekšējās kontroles sistēmas pilnveidē. Valsts kasē ir ieviesta tāda organizatoriskā struktūra, kas skaidri nosaka atbildību, pilnvaras, pienākumu sadali un atskaitīšanās

kārtību. Valsts kasē risku vadība un kvalitātes vadība ir integrētas ikdienas darbības un projektu vadībā, kas virza Valsts kases kontroles aktivitātes no korektīvām uz preventīvām. Valsts kases procesi un to īstenošanā realizējamās kontroles ir noteiktas iekšējās kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošos dokumentos.

Iekšējās kontroles sistēmu Valsts kase uzrauga, pielietojot procesu vadības pieeju, mērot procesu snieguma rādītājus, izmantojot stratēģiskās vadības procesu, analizējot Valsts kases darbības rezultātus, veicot iekšējos auditus, ieviešot auditu un citu novērtējumu rezultātā sniegtos ieteikumus iekšējās kontroles sistēmas darbības pilnveidošanai.

Izveidota digitālā iekšējā audita lieta *Redmine* sistēmā. Šāda audita lietas uzskaitē dod iespēju efektīvi uzraudzīt gan audita veikšanas progresu, gan auditoru patērēto laiku, gan efektīvizēt ieteikumu uzraudzības procesu. *Redmine* sistēmā arī tiek veidoti strukturēti audita ziņojumi, kuri iegūst sasaisti gan ar visiem jau *Redmine* sistēmā vadītajiem projektiem, riskiem, kvalitātes vadības sistēmas dokumentiem un auditu ieteikumiem.

2023. gadā veiktie iekšējie auditi, kā arī auditu ieteikumu ieviešanas gaita liecināja, ka Valsts kases iekšējā kontroles sistēma darbojas un kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas, kas sniedz pietiekamu pārlicību, ka Valsts kases riski tiek vadīti un iestādes mērķi tiek sasniegti.

Iekšējā kontroles sistēma palīdz nodrošināt iestādes izvirzīto uzdevumu izpildi atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem un saskaņā ar ārējos un iekšējos normatīvajos aktos un dokumentos noteiktajām prasībām.

Valsts kase pastāvīgi pilnveido procesus, ņemot vērā labākās prakses piemērus un finanšu sektora organizāciju pieredzi.

6.6. Komunikācija ar sabiedrību

Valsts kases tēlu veido profesionāli veikts komandas darbs, kopīgi radot iestādi, kurai uzticas un kuru novērtē.

Ņemot vērā Valsts kasei deleģētās funkcijas, tās komunikācija galvenokārt ir vērsta uz starpiestāžu pakalpojumu sniegšanu, klientu un citu ieinteresēto pušu¹⁴ informēšanu,

kā arī mērķtiecīgu sadarbības partneru attiecību vadību – informācijas sniegšanu ārvalstu un starptautiskajām finanšu institūcijām, kredītreitinga aģentūrām un vērtspapīru investoriem, kuri izmanto Valsts kases sniegto informāciju par valsts parāda vadību, rezultatīvajiem rādītājiem un nākotnes tendencēm un aktualitātēm Latvijas finanšu sektorā.

Valsts kase regulāri informē par tās kompetencē esošajiem jautājumiem: sagatavo un izplata preses relīzes, sniedz intervijas un atbild uz plašsaziņas līdzekļus interesējošiem jautājumiem.

Valsts kases tīmekļa vietnē www.kase.gov.lv pieejama informācija par iestādi un tās funkcijām, regulāri tiek ievietota un atjaunota informācija par Valsts kases aktualitātēm, nodrošināta iespēja elektroniski uzdot jautājumus, kā arī iesniegt iesniegumu. Tīmekļa vietnes apmeklētājiem tā ir iespēja saņemt operatīvu atbildi uz savu jautājumu, bet Valsts kasei – iespēja iepazīties ar klientus un ieinteresētās puses interesējošiem jautājumiem, nepieciešamības gadījumā sagatavojot plašāku informāciju ievietošanai gan tīmekļa vietnē, gan izplatīšanai klientiem un ieinteresētajām pusēm, kā arī identificēt un novērst potenciālās problēmas.

Lai aktīvāk veidotu divvirzienu komunikāciju ar iedzīvotājiem, sadarbības partneriem un citām ieinteresētajām pusēm, tādējādi veicinot izpratni par Valsts kases kompetences jomām, Valsts kase komunicē arī sociālajos tīklos *Facebook*, *LinkedIn*, *Twitter* un *YouTube*.

Radot drošu ieguldīšanas iespēju Latvijas iedzīvotājiem – krājobligācijas, kuru būtība ir nodrošināt iespēju ikvienam Latvijas iedzīvotājam iegādāties gudri, ērti un ienesīgi valsts vērtspapirus, tādējādi savu naudu uz laiku uzticot valstij, to iegādei izveidota un 2023. gadā modernizēta tīmekļa vietne www.krajobligacijas.lv, kurā pieejama visa krājobligāciju iegādei nepieciešamā informācija un skaidrojumi. Lai popularizētu krājobligāciju ieguvumus sabiedrībā un sekmētu iedzīvotāju finanšu pratību, sadarbībā ar Finanšu ministriju organizēta un sekmīgi noritēja sociāli informatīvā kampaņa “Latvijas valsts vērtspapīrs – krājobligācijas”.

¹⁴Persona vai personu grupa, kas tieši vai netieši var ietekmēt vai var tikt ietekmēta Valsts kases lēmuma vai rīcības rezultātā.

6. Iestādes pārvaldībā paveiktais

6.7. Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji

Darbības virziena mērķis un rādītājs ir sasniegti.

17. tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji iestādes pārvaldībā

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2023. gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Efektivizēta Valsts kases darbība.	1.1. Pārskatīti un optimizēti Valsts kases procesi, pielietojot efektivizācijas metodes.	5	5
<i>Rādītājs ir izpildīts. Valsts kase turpina savu procesu pārskatīšanu un digitalizāciju, lai uzlabotu sniegto pakalpojumu kvalitāti un sniegšanas ātrumu. Faktori, kas ir sekmējuši procesu optimizāciju, ir darbinieku digitālo un sistēmanalizēto prasmi attīstība, biznesa inteliģences rīku izmantošana un LEAN metodes pielietošana.</i>			
2. Profesionāls, proaktīvs struktūrvienības vadītājs.	2.1. Darba laika daļa, kuru struktūrvienības vadītājs pavada organizētās mācībās vai pašmācībā, stundas.	100	59
<i>Rādītājs ir daļēji izpildīts. Regulāra un mērķtiecīga attīstība ir būtiska organizācijas, kas mācās sastāvdaļa. Rādītāja izpildei Valsts kase tiecas uz tās kultūras izmaiņām, lai nodarbinātie izmantotu jebkuru iespēju kompetenču uzlabošanai arī patstāvīgi, neatkarīgi no iestādes organizēti piedāvātajām mācībām. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem vērojamas pozitīvas izmaiņas.</i>			
3. Veikts regulārs Emocionālā klimata indeksa pētījums (struktūrvienību līmenī).	.1. Emocionālā klimata indeksa rādītājs nepārsniedz 0,9 punktus (kopējā starpība starp pašreizējo un optimālo sajūtu jušanas biežumu).	≤0,9	0,7
<i>Rādītājs ir izpildīts. Valsts kase turpina pētīt nodarbināto labbūtnību, kas tiešā veidā pozitīvi ietekmē produktivitāti ikdienas pienākumu veikšanā, kā arī attieksmi pret darba devēju. Būtiski uzlabota komunikācija starp vadību un ikvienu nodarbināto, kā arī identificēts skaidrāku prioritāšu un stresu mazinošu aktivitāšu nepieciešamība.</i>			

6.8. 2024. gadā plānotie pasākumi

Valsts kase turpinās 2023. gadā uzsāktu virzību uz EFQM modeļa ieviešanu, kura viens no stūrakmeņiem ir dati: ikdienas procesa norises uzraudzības iespēja, pamatojoties uz datiem, datu pieejamība lēmumu pieņemšanai par procesa pilnveidošanu un pakalpojuma sniegšanu.

Valsts kases biroja telpas Smilšu ielā 1, Rīgā, jau ir daļēji pielāgotas jaunajam iestādes darba vides modelim (mēbeles, tehniskais inventārs, darba telpu izmantošanas mērķis). Ņemot vērā esošo darba telpu, inženierkomunikāciju un iekārtu tehnisko stāvokli, 2023. gadā izstrādāts un 2024. gadā tiks ieviests ilgtermiņa plāns un notiek ēkas remontdarbi.

2024. gadā Valsts kase turpinās virzību uz vienkāršākiem un saprotamākiem personāla vadības procesiem, izmantojot esošās informācijas sistēmas iespējas, kā arī nepieciešamās papildu elektroniskas un video formāta mācības. Darbiniekiem būs pieejamas arī mūsdienīgas klātienē attīstības metodes, piemēram, supervīzijas, kas līdz šim bija pieejamas tikai vadītājiem.

Labbūtnības uzlabošanai tiks uzsākti regulāri iekšējās komunikācijas cikli par sagaidāmajām pārmaiņām valsts pārvaldes atbalsta funkciju centralizēšanā. Tiek izstrādāts detalizēts plāns jauno darbinieku, kas nodrošinās centralizēto pakalpojumu, uzņemšanai un iesaistei Valsts kases darba vidē un kultūrā.

Valsts kase

2023 Valsts kases gada publiskais pārskats

